
DE APOCALYPS ONTHULD

***waarin de verborgenheden die daar voorzien zijn
en tot nu toe verborgen waren,
worden onthuld.***

ACHTTIENDE HOOFDSTUK

1. *En na deze dingen zag ik een engel neerdalen vanuit de hemel, hebbende grote mogendheid en de aarde werd verlicht van zijn heerlijkheid.*
2. *En hij riep uit in kracht met een grote stem, zeggende: Zij is gevallen, Babylon de grote en is geworden het habitakel der demonen en een bewaarplaats van alle onreine geest en een bewaarplaats van alle onreine en hatelijke vogel.*
3. *Omdat vanuit de wijn des toorns van haar hoererij alle natiën gedronken hebben en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben en de kooplieden der aarde vanwege de vermogens van haar verrukkingen rijk zijn geworden.*
4. *En ik hoorde een andere stem vanuit de hemel, zeggende: Gaat uit van haar, Mijn volkeren, opdat gij haar zonden niet deelachtig wordt en opdat gij niet van haar plagen ontvangt.*
5. *Aangezien haar zonden tot aan de hemel hebben gereikt en God haar ongerechtigheden gedachtig is geworden.*
6. *Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, verdubbelt haar dubbel naar haar werken; in de beker waarin zij gemengd heeft, mengt haar dubbel.*
7. *Zoveel als zij zichzelf verheerlijkt en verlustigd heeft, zoveel pijniging en rouw geeft haar, omdat zij in haar hart zegt: Ik zit als koningin en een weduwe ben ik niet en rouw zal ik niet zien.*
8. *Hierom zullen haar plagen op één dag komen, dood en rouw en honger en zij zal in het vuur verbrand worden, omdat sterk is de Heer God, Die haar richt.*
9. *En de koningen der aarde die met haar gehoereerd en zich verlustigd hebben, zullen haar bewenen en jammeren over haar, wanneer zij de rook van haar verbranding zullen zien.*
10. *Van verre staande om de vrees van haar pijniging, zeggende: Wee, wee, die grote stad Babylon, die sterke stad, omdat uw gericht in één uur gekomen is.*
11. *En de kooplieden der aarde zullen wenen en rouwen over haar, omdat niemand hun waren meer koopt.*
12. *Waren van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van parels en van fijn lijnwaad en van purper en van zijde en van scharlaken en alle welriekend hout en alle ivooren vat en alle vat van kostelijk hout en van brons en van ijzer en van marmer.*
13. *En kaneel en reukwerk en zalf en wierook en wijn en olie en meelbloem en tarwe en lastdieren en schapen en van paarden en van koetswagens en van lichamen en zielen van de mensen.*
14. *En de vruchten van de verlangens van uw ziel zijn van u heengegaan en alle vette en glanzende dingen zijn van u heengegaan en gij zult die niet meer vinden.*
15. *De kooplieden van deze dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan om de vrees van haar pijniging, wenend en rouwend.*
16. *En zeggende: Wee, wee, die grote stad, omkleed met fijn lijnwaad en purper en scharlaken en verguld met goud en met kostelijk gesteente en met parels, omdat in één uur zo grote rijkdommen zijn verwoest.*
17. *En alle stuurman en een elk op schepen verkerend en de bootsgezellen en zovelen als ter zee werken, stonden van verre.*

18. En riepen, ziende de rook van haar verbranding, zeggende: Welke was die grote stad gelijk.
19. En zij wierpen stof op hun hoofden en riepen wenend en rouwend, zeggende: Wee, wee, die grote stad, waarin rijk zijn geworden allen hebbende schepen in de zee, vanwege haar kostelijkheid, omdat zij in één uur verwoest zijn geworden.
20. Springt op over haar, gij hemel en gij heilige apostelen en profeten, omdat God gericht heeft uw gericht aangaande haar.
21. En een sterke engel hief een steen op als het ware een grote molensteen en wierp die in zee, zeggende: Alzo zal met geweld neergeworpen worden Babylon, die grote stad en zal niet meer worden gevonden.
22. En de stem van de citerspelers en van de muzikanten en van de fluitspelers en van de bazuinblazers, zal in u niet meer gehoord worden en alle werkmeester van alle kunst zal in u niet meer gevonden worden en de stem van de molen zal in u niet meer gehoord worden.
23. En het licht van de lamp zal in u niet meer lichten en de stem van de bruidegom en van de bruid zal in u niet meer gehoord worden; omdat uw kooplieden de groten der aarde waren, omdat door uw toverij alle natiën verleid zijn geweest.
24. En in deze stad is gevonden het bloed van de profeten en van de heiligen en van al de gedoden op de aarde.

DE GEESTELIJKE ZIN

De inhoud van het gehele hoofdstuk:

Er wordt in voortzetting gehandeld over het rooms-katholieke godsdienstige; dat het vanwege de echtbreuken en de ontwijdingen van de waarheden van het Woord en vandaar van de Kerk, zal vergaan, vers 1 tot 8.

Ten aanzien van de hoogsten in de kerkelijke orde daar, hoedanig zij zijn en ten aanzien van hun rouw, vers 9 en 10; ten aanzien van de lageren in die orde, vers 14 tot 16.

Ten aanzien van de leken en het gewone volk, die onder hun gehoorzaamheid zijn, vers 17 tot 19.

De vreugde van de engelen vanwege hun verwijdering, vers 20.

Ten aanzien van hun ondergang in de geestelijke wereld, vanwege geen erkenning van het ware, geen zoeken daarnaar, geen verlichting, geen opneming en vandaar geen verbinding van het ware en het goede, welke de Kerk maakt, vers 21 tot 24.

De inhoud van de afzonderlijke verzen:

Na deze dingen zag ik, betekent de voortzetting ten aanzien van het rooms-katholieke godsdienstige; zag ik een engel neerdalen vanuit de hemel, hebbende grote mogendheid en de aarde werd verlicht van zijn heerlijkheid, betekent een sterke invloeiing van de Heer vanuit de hemel door het Goddelijk Ware, van waaruit Zijn Kerk in het hemels licht was; en hij riep uit in kracht met een grote stem, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon de grote, betekent dat hij heeft bekendgemaakt, dat door de Goddelijke macht van de Heer allen die in dat godsdienstige en tegelijk in de liefde van heersen vanuit dit waren, in de geestelijke wereld zijn vernietigd en in verscheidene hellen geworpen; en is geworden het habitakel van de demonen, betekent dat hun hellen de hellen zijn van de begeerten van te heersen vanuit de razernij van de liefde van zich en van de begeerten van de ware dingen van de hemel te ontwijden vanuit de onechte ijver van die liefde; en een bewaarplaats van alle onreine geest en een bewaarplaats van alle onreine en hatelijke vogel, betekent, dat de boze dingen van de wil en vandaar van de daad en de valse dingen van het denken en vandaar van het overleg van hen die in de hellen zijn, duivels zijn, omdat zij van de Heer af tot zichzelf zijn gekeerd; omdat

vanuit de wijn van de toorn van haar hoererij alle natiën gedronken hebben en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, betekent dat zij schandelijke dogma's, die echtbrekingen en ontwijdingen van het goede en het ware van het Woord zijn, hebben uitgebracht en daarvan al degenen hebben doordrenkt die in de koninkrijken onder hun heerschappij zijn geboren en opgevoed; en de kooplieden van de aarde vanwege de vermogens van haar verrukkingen rijk zijn geworden, betekent de groteren en de kleineren van de orde in die hiërarchie, die door de heerschappij over de heilige dingen de Goddelijke Majesteit en de meer dan koninklijke heerlijkheid najagen en aanhoudend daarnaar streven om die te verstevigen door het vermenigvuldigen van de kloosters en van de daaronder berustende bezittingen en door de schatten die zij zonder doel vanuit de wereld vergaren en ophopen en zich zo lichamelijke en natuurlijke verkwikkingen verschaffen vanuit de aan zich toegekende hemelse en geestelijke heerschappij; en ik hoorde een andere stem vanuit de hemel, zeggende: Gaat uit van haar, Mijn volkeren, opdat gij haar zonden niet deelachtig wordt en opdat gij niet van haar plagen ontvangt, betekent uit de Heer een vermaning tot allen, zowel tot degenen die in dat godsdienstige zijn, als tot hen die daar niet in zijn, om zich te wachten voor de verbinding ermee door erkenning en aandoening, opdat zij niet ten aanzien van de zielen met de gruwelen ervan worden verbonden en vergaan; aangezien haar zonden tot aan de hemel hebben gereikt en God haar ongerechtigheden gedachtig is geworden, betekent dat de boze en valse dingen ervan de hemelen bestoken en dat de Heer deze hemelen zal beschermen tegen het geweld daarvandaan; vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, verdubbelt haar dubbel naar haar werken; in de beker waarin zij gemengd heeft, mengt haar dubbel, betekent de juiste vergelding en straf na de dood, dat dan de boze en de valse dingen waarmee zij de anderen hebben verleid en verdorven, op henzelf volgens de hoeveelheid en de hoedanigheid ervan, zullen terugvallen; zoveel als zij zichzelf verheerlijkt en verlustigd heeft, zoveel pijniging en rouw geeft haar, betekent dat er voor hen in de graad volgens de verheffing van het hart vanwege de heerschappij en volgens de uitbundige vreugde van gemoed en lichaam vanwege de rijkdommen, na de dood innerlijke smart is vanwege de neerwerping en de bespottung en vanwege de behoefte en de ellende; omdat zij in haar hart zegt: Ik zit als koningin en een weduwe ben ik niet en rouw zal ik niet zien; betekent dat deze dingen er voor hen zijn, omdat zij vanwege de verheffing van het hart over de heerschappij en vanwege de uitbundige vreugde van het gemoed over de rijkdommen, in het vertrouwen en de gerustheid zijn, dat zij voortdurend zullen heersen en zichzelf zullen beschermen en nooit van die zaken kunnen worden beroofd; hierom zullen haar plagen op één dag komen, dood en rouw en honger, betekent dat daarom op de tijd van het Laatste Gericht de straffen van de boze dingen die zij gedaan hebben, op hen zullen terugvallen, namelijk de dood, te weten het helse leven en de meest innerlijke smart vanwege de neerwerping uit de heerschappij, de rouw, te weten de innerlijke smart vanwege de behoefte en de ellende in plaats van de rijkdom en de honger, namelijk de beroving van het verstand van elk ware; en zij zal in het vuur verbrand worden, omdat sterk is de Heer God, Die haar richt, betekent dat zij haatgevoelens zullen hebben tegen de Heer en tegen Zijn hemel en de Kerk, omdat zij dan zien dat alleen de Heer over alle dingen in de hemelen en op aarde heerst en regeert en niet in het minst enig mens vanuit zich; en de koningen der aarde die met haar gehoereerd en zich verlustigd hebben, zullen haar bewenen en jammeren over haar, wanneer zij de rook van haar verbranding zullen zien, betekent de innerlijke smarten van hen die in de hogere heerschappij en in de verkwikkingen ervan zijn geweest, door de vervalste en geschonden ware dingen van het Woord, die zij tot de heilige dingen van de Kerk hadden gemaakt, wanneer zij die in de profane dingen zien verkeerd; en van verre staande om de vrees van haar pijniging, zeggende: Wee, wee, die grote stad Babylon, die sterke stad, omdat uw gericht in één uur gekomen is, betekent hun vrees voor de straffen en dan de zware weeklacht dat dit dusdanig versterkte godsdienstige zo plotseling en volledig kan worden omgekeerd en zichzelf kunnen vergaan; en de kooplieden van de aarde zullen wenen en rouwen over haar, omdat niemand hun waren

meer koopt, betekent de minderen in de orde, die bedienen en met de heilige dingen winst maken, hier hun smarten daarover, dat zij na de vernietiging van Babylon niet zoals vroeger met die zaken voordelen kunnen behalen; waren van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van parels, betekent dat zij deze dingen niet langer hebben, omdat zij niet de geestelijke goede en ware dingen hebben waarmee zulke dingen overeenstemmen; en alle welriekend hout en alle ivoren vat, betekent dat zij niet langer deze dingen hebben, omdat zij niet de natuurlijke goede en ware dingen hebben waarmee zulke dingen overeenstemmen; en alle vat van kostelijk hout en van brons en van ijzer en van marmer, betekent dat zij deze dingen niet langer hebben, omdat zij niet de wetenschappelijke goede en ware dingen in de aangelegenheden van de Kerk hebben, waarmee zulke dingen overeenstemmen; en kaneel en reukwerk en zalf en wierook, betekent dat zij niet langer de eredienst hebben vanuit de geestelijke goede en ware dingen, omdat zij niet iets van binnen in de eredienst hebben, dat met de bovengenoemde dingen overeenstemt; en wijn en olie en meelbloem en tarwe, betekent dat zij niet langer de eredienst hebben vanuit de hemelse ware en goede dingen, omdat zij niet van binnen in de eredienst de dingen hebben die met bovengenoemde overeenstemmen; en lastdieren en schapen, betekent dat zij niet langer de eredienst hebben vanuit de uiterlijke of natuurlijke goede en ware dingen, omdat zij niet iets van binnen in de eredienst hebben, dat met de bovengenoemde dingen overeenstemt; en van paarden en van koetswagens en zielen van de mensen, betekent al die dingen volgens het verstand van het Woord en de leer daaruit en volgens de goede en de ware dingen van de letter ervan, die zij niet hebben, omdat zij die hebben vervalst en geschonden; de vruchten van de verlangens van uw ziel zijn van u heengegaan en alle vette en glanzende dingen zijn van u heengegaan en gij zult die niet meer vinden, betekent dat alle zegeningen en gelukzaligheden van de hemel, ook de uiterlijke, zodanig als die door hen worden begeerd, geheel en al zullen vluchten en niet langer zullen verschijnen, omdat er niet enig hemelse en geestelijke aandoeningen van het goede en het ware bij hen zijn; en de kooplieden van deze dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan om de vrees van haar pijniging, wenend en rouwend, betekent de staat vóór de verdoemenis en dan de vrees en de weeklacht van hen, die met allerlei dispensaties en beloften van hemelse vreugden winst hebben behaald; en zeggende: Wee, wee, die grote stad, omkleed met fijn lijnwaad en purper en scharlaken en verguld met goud en met kostelijk gesteente en met parels, omdat in één uur zo grote rijkdommen zijn verwoest, betekent de zware weeklacht dat hun prachtige dingen en winsten zo plotseling en volslagen zijn vernietigd; en alle stuurman en een elk op schepen verkerende en de bootsgezellen en zovelen als ter zee werken, betekent hen die leken worden genoemd, zowel degenen die in grotere waardigheid als zij die in kleinere zijn aangesteld, tot aan het lagere volk toe, die dat godsdienstige zijn toegedaan en dit liefhebben en kussen of van harte erkennen en vereren; stonden van verre en riepen ziende de rook van haar verbranding, zeggende: Welke was die grote stad gelijk, betekent in een verwijderde staat hun rouw over de verdoemenis van dat godsdienstige, waarvan zij hadden geloofd dat het ver boven elke godsdienst in de wereld uitmuntte; en zij wierpen stof op hun hoofden en riepen, wenend en rouwend, zeggende: Wee, wee, die grote stad, betekent hun smart innerlijk en uiterlijk, namelijk de weeklacht dat een zo uitmuntend godsdienstige geheel en al vernietigd en verdoemd is; waarin rijk zijn geworden allen hebbende schepen in de zee, vanwege haar kostelijkheid, omdat zij in één uur verwoest zijn geworden, betekent dat door de heilige dingen van dat godsdienstige allen, zovelen als daarvan kopen wilden, verzoend werden en voor wereldse en tijdelijke rijkdommen hemelse en eeuwige rijkdommen zouden ontvangen; springt op over haar, gij hemel en gij heilige apostelen en profeten, omdat God gericht heeft uw gericht aangaande haar, betekent dat zich nu de engelen van de hemel en de mensen van de Kerk die in de goede en de ware dingen vanuit het Woord zijn, van harte daarover mogen verheugen, dat degenen verwijderd en verworpen zijn die in de boze en de valse dingen van dat godsdienstige zijn; en een sterke engel hief een steen op als het ware een grote molensteen en wierp die in de zee, zeggende:

Alzo zal met geweld worden neergeworpen Babylon die grote stad en zal niet meer gevonden worden, betekent dat door de sterke invloeiing van de Heer vanuit de hemel dat godsdienstige met al de geschonden ware dingen van het Woord ervan, voorover in de hel zal worden geworpen en dat het nooit meer voor de engelen zal verschijnen; en de stem van de citerspellers en van de muzikanten en van de fluitspelers en van de bazuinblazers, zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat er bij hen niet enige aandoening van het geestelijk ware en goede zal zijn, noch enige aandoening van het hemels goede en ware; en alle werkmeester van alle kunst zal in u niet meer gevonden worden, betekent dat zij die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven daarnaar, niet enig verstand van het geestelijk ware en vandaar ook niet iets van denken van het geestelijk ware hebben, voor zoveel als het uit henzelf is; en de stem van de molen zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat er voor hen die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer ervan en vanuit het leven volgens die leer, niet enige opsporing, navorsing en bevestiging van het geestelijk ware is, omdat het opgenomen en bevestigde en zo ingeplante valse in de weg staat; en het licht van de lamp zal in u niet meer lichten, betekent dat zij die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven daarnaar, niet enige verlichting uit de Heer hebben en vandaar niet enige doorvatting van het geestelijk ware; en de stem van de bruidegom en van de bruid zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat zij die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven daarnaar, geen verbinding van het goede en het ware hebben, welke de Kerk maakt; omdat uw groten de kooplieden van de aarde waren, betekent dat de hogeren in hun kerkelijke hiërarchie zodanig zijn, omdat zij door verschillende rechten, zelfs willekeurige, aan hen in de statuten van de orde overgelaten, handel drijven en voordelen trekken; omdat door uw toverij alle natiën verleid zijn geweest, betekent hun schandelijke kunstgrepen en geslepenheden, waardoor zij de gemoederen van allen hebben afgeleid van de heilige eredienst van de Heer tot de profane eredienst van levende en dode mensen en van afgoden; en daarin is gevonden het bloed van de profeten en van de heiligen en van al de gedoden op de aarde, betekent dat vanuit het godsdienstige dat onder de stad Babylon wordt verstaan, de echtbreking en ontwijding is van al het ware van het Woord en vandaar van de Kerk en dat daaruit het valse over de gehele christelijke wereld is uitgestroomd.

DE ONTVOUWING

753. En na deze dingen zag ik, betekent de openbaring ten aanzien van de ondergang en de verdoemenis van hen die in het rooms-katholieke godsdienstige waren en macht hadden uitgeoefend over de heilige dingen van de Kerk en de hemel, met de bedoeling om over allen te heersen en om alle dingen van anderen te bezitten.

Dit wordt hier aangeduid met ‘na deze dingen zag ik’, omdat hierover in dit hoofdstuk wordt gehandeld.

Aan dit werk zijn dogma’s van dat godsdienstige vooraf vermeld, opdat degenen die in verlichting uit de Heer zijn, kunnen zien, dat zij niet iets anders beogen dan de heerschappij over de zielen van de mensen, teneinde zoals goden te worden vereerd en de goederen van de gehele wereld alleen te bezitten; en omdat dit het einddoel was en niet in het minst het heil van de zielen, konden zij hun dogma’s niet ergens anders vandaan nemen dan vanuit de hel; zij konden die immers niet nemen vanuit de hemel, dat wil zeggen, uit de Heer, maar uit henzelf, omdat zij alle dingen van de Heer op zich hebben overgedragen.

Wat is verfoeilijker dan het Lichaam en het Bloed van de Heer of het Brood en de Wijn in het Gewijde Avondmaal te verdelen, klaarlijk tegen de instelling in en wel door verdichtsels en enig en alleen vanwege de misoffers bij dag en bij nacht, waarmee zij de wereld gewinnen? Wat is verfoeilijker, dan dode mensen te vereren met Goddelijke aanroeping en op de knieën voorover te vallen voor hun afbeeldingen en ze heilig te kussen, ja zelfs de beenderen en de

overblijfselen van hun lijk en zo de volken af te leiden van de Goddelijke eredienst en binnen te leiden in een profane eredienst en wel eveneens uit winstbejag?

Wat is verfoeilijker dan de Goddelijke eredienst op zon- en feestdagen te stellen in onverstane missen, dus in de uiterlijke dingen, die van het lichaam en van de gevoelens ervan zijn, zonder de innerlijke dingen, die van de ziel en van de aandoeningen ervan zijn en aan die missen alle heiligheid toe te kennen en zo allen te houden in onwetendheid en blind geloof, om te heersen en uit winstbejag?

Wat is verfoeilijker dan op zich alle dingen van de Goddelijke mogendheid van de Heer over te dragen, wat niet iets anders is dan de Heer van de troon aftrekken en zichzelf daarop te zetten?

Wat is verfoeilijker, dan het Woord, dat het Goddelijk Ware zelf is, te onthouden van de leken en van het gewone volk weg te nemen en daarvoor in de plaats uitspraken en dogma's te geven, waarin nauwelijks één echt Ware van het Woord is?

Het zijn deze dingen, waarover in dit hoofdstuk van de Openbaring wordt gehandeld.

754. Zag ik een engel neerdalen vanuit de hemel, hebbende grote mogendheid en de aarde werd verlicht van zijn heerlijkheid, betekent een sterkte invloeiing van de Heer vanuit de hemel door het Goddelijk ware, waar vanuit Zijn Kerk in het hemels licht was.

Met de engel wordt de Heer aangeduid; met de engel neerdalend vanuit de hemel, wordt de invloeiing van de Heer vanuit de hemel aangeduid; met hebbende grote mogendheid, wordt de sterkte invloeiing aangeduid; met de aarde verlicht van zijn heerlijkheid, wordt aangeduid de Kerk uit de Heer door het Goddelijk Ware in het hemels licht; dat onder een engel en onder engelen in het Woord de Heer wordt verstaan, zie de nrs. 258, 344, 465, 649, 657, 718; met neerdalen wordt aangeduid invloeiën, omdat het van de Heer wordt gezegd; dat met de aarde de Kerk wordt aangeduid, zie de nrs. 285, 721; dat de heerlijkheid wordt gezegd van het Goddelijk Ware en dit ook betekent, nrs. 249, 629.

Er wordt gezegd het Goddelijk Ware in het hemels licht, omdat het uit de Heer voortgaande Goddelijk Ware het Licht van de hemel is, dat de engelen verlicht en de wijsheid van hen maakt.

Dat nu gesproken wordt over de invloeiing van de Heer door het Goddelijk Ware en over de verlichting van de Kerk daardoor, is omdat degenen die in de valse dingen zijn, door die invloeiing worden gescheiden van hen die in de ware dingen zijn, en ook de valse dingen ten gevolge van het licht van het ware zodanig verschijnen als zij zijn.

755. En hij riep uit in kracht met een grote stem, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon de grote, betekent dat hij heeft bekend gemaakt dat door de Goddelijke macht van de Heer allen die in dat godsdienstige en tegelijk in de liefde van heersen vanuit dit waren, in de geestelijke wereld zijn vernietigd en in verschillende hellen geworpen.

Dat dit met die woorden wordt aangeduid, kan vaststaan uit het werkje 'over het Laatste Gericht en over het Vernietigde Babylon', in 1758 te Londen uitgegeven, waar de vernietiging ervan wordt beschreven van blz. 53 tot 64; waaruit men kan zien, dat degenen uit dat godsdienstige vernietigd en in de hel geworpen zijn, die vanuit de razernij van de liefde van zich hebben geheerst over de Heilige Goddelijke dingen van de Heer, die van de hemel en van de Kerk zijn en die louter afgodendienaren zijn geweest; dat echter degenen vanuit hetzelfde godsdienstige, die hebben geleefd volgens de geboden van de Decaloog, door de boze dingen als zonden te schuwen en tevens tot de Heer hebben geschouwd, gezaligd zijn, zie het werk 'het Vervolg aangaande het Laatste Gericht en aangaande de Geestelijke Wereld', nr. 58, waaraan het niet nodig is meer dingen toe te voegen.

Iets eenders wordt van Babel gezegd bij Jesaja: 'Hij riep: de Leeuw op de wachttorens en zei: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babel en al de gesneden beelden van haar goden heeft Hij verbroken tegen de aarde', (Jesaja 21:8,9).

Dergelijke mensen uit dat godsdienstige worden na het Laatste Oordeel verzameld en van tijd tot tijd tot de hun gelijken gezonden.

756. En is geworden het habitakel van demonen, betekent dat hun hellen zijn de hellen der begeerten van te heersen, vanuit de razernij van de liefde van zich en van de begeerten van de ware dingen van de hemel te ontwijden vanuit de onechte ijver van die liefde.

Met demonen worden de begeerten van het boze aangeduid, nr. 458; en eveneens de begeerten van de ware dingen te vervalsen; maar de demonen evenals de begeerten, van verscheidene geslachten, maar de ergste zijn die welke zijn de begeerte van heersen vanuit de razernij van de liefde van zich over de heilige dingen van de Kerk en over de hemel; en omdat dit heersen in hun harten zetelt, zijn het ook de begeerten van de ware dingen van de hemel vanuit de onechte ijver van die liefde te ontwijden; en omdat deze mensen wanneer zij demonen worden, wat na de dood plaatsvindt, weten, dat alleen de Heer heerst over de hemel en de aarde, krijgen zij haatgevoelens tegen Hem, totdat zij het tenslotte na verloop van een eeuw niet verdragen Zijn Naam te horen noemen.

Hieruit blijkt dat met Babylon is geworden het habitakel van de demonen, wordt aangeduid dat hun hellen zijn de hellen der begeerten van te heersen vanuit de razernij van de liefde van zich en van de begeerten van de ware dingen van de hemel te ontwijden vanuit de onechte ijver van die liefde.

In de wereld weet men niet, dat allen na de dood de aandoeningen van de bij hen regerende liefde worden, goede aandoeningen zij die tot de Heer en tot de hemel hebben geschouwd en tegelijk de boze dingen als zonden hebben geschouwd, maar de boze aandoeningen, namelijk begeerten, zij die alleen tot zichzelf en tot de wereld hebben geschouwd en de boze dingen niet als zonden hebben geschouwd, maar slechts schadelijk voor de goede naam en de eer, die aandoeningen verschijnen tot aan levend toe en worden in de geestelijke wereld doorvat, maar alleen het denken vanuit de aandoeningen vanuit de natuurlijke wereld; vandaar is het dat de mens niet weet dat de hel aan de aandoeningen van de liefde van het boze is en de hemel aan de aandoeningen van de liefde van het goede; dat de mens dit niet weet, is daarvandaan; en dat hij het niet doorvat, is omdat de begeerten van de liefde van het boze vanuit erfelijkheid trekken dat zij in de wil verkwikkelijk zijn en vandaar in het verstand bekoorlijk en over datgene wat verkwikkelijk en bekoorlijk is, denkt de mens niet na, omdat dit zijn gemoed meesleept, zoals de stroom van een onstuimige rivier het schip; en daarom kunnen degenen die zich in die verkwikkelijke en bekoorlijke dingen hebben ondergedompeld, niet anders tot de verkwikkelijke en bekoorlijke dingen van de aandoeningen van de liefde tot het goede en ware komen, dan zoals zij die met geweldige armkracht roeien tegen de stroom in van een onstuimige rivier; anders is het gesteld met hen die zich niet diep hebben ondergedompeld.

757. En een bewaarplaats van alle onreine geest en een bewaarplaats van alle onreine en hatelijke vogel, betekent dat de boze dingen van de wil en vandaar van de daad en de valse dingen van het denken en vandaar van het overleg van hen die in de hellen zijn, duivels zijn, omdat zij van de Heer af tot zichzelf zijn gekeerd.

Met de bewaarplaats wordt de hel aangeduid, omdat zij daarin gekerkerd zijn; met de geest wordt aangeduid alles wat van de aandoening of van de wil en vandaar van de daad is; en met de vogel wordt aangeduid alles wat van het denken of van het verstand en vandaar van het overleg is; en daarom worden met de onreine geest en de onreine vogel aangeduid alle boze dingen die van de wil en vandaar van de daad zijn en alle valse dingen die van het denken en vandaar van het overleg zijn; en omdat dezen zijn in de hellen bij hen, wordt dus aangeduid dat die duivels zijn; en omdat zij van de Heer af tot zichzelf zijn gekeerd, wordt ook hatelijke vogel gezegd.

Met eendere dingen wordt Babel bij de profeten beschreven, zoals bij Jesaja: *'Babel zal zijn zoals de omkering Gods, Sodom en Gomorra; zij zal niet bewoond worden tot in het eeuwige,*

zodat de Arabier daar niet verwijlt; daar zullen de zijim nederliggen en hun huizen zullen vervuld worden met de ochim en daar zullen de dochters van de nachtuil wonen en de satyrs zullen daar springen; ook zullen de zijim antwoorden in haar paleizen en de draken in de paleizen van haar verrukkingen', (Jesaja 13:19-22).

Bij dezelfde: 'Ik zal van Babel uitroeien de naam en het overschot; Ik zal haar stellen tot een erfenis van de eend', (Jesaja 14:22,23).

En bij Jeremia: 'In Babel zullen wonen de zijim en de ijim en de dochters van de nachtuil, naar de omkering Gods, Sodom en Gomorra en haar naburen; niet zal daar de Zoon des Mensen wonen', (Jeremia 50:39,40).

Hieruit blijkt, dat met een bewaarplaats van alle onreine geest en een bewaarplaats van alle onreine en hatelijke vogel, wordt aangeduid dat de boze dingen van de wil en vandaar van de daad en de valse dingen van het denken en vandaar van het overleg van hen die in de hellen zijn, duivels zijn, omdat zij van de Heer af tot zichzelf gekeerd zijn.

Dat vogels zulke dingen betekenen als van het verstand en van het denken en vandaar van het overleg zijn, in de ene en de andere zin, zowel de slechte als de goede, blijkt vanuit het Woord: 'In het midden van de week zal hij het slachtoffer doen ophouden; tenslotte over de vogel van de gruwelen de verlating; tot aan de voleinding zal het druipen over de verwoesting', (Daniël 9:27).

'Zij zullen het land bezitten, de pelikaan en de eend, de oehoe en de raaf zullen daarin wonen', (Jesaja 34:11).

Niet iets anders dan de valse helse dingen worden aangeduid met de ochim, de zijim, de dochters van de nachtuil, de draken, in de hierboven vermelde teksten en verder met 'de vogels die neerdaalden op de lijken, die Abram wegjoeg', (Genesis 15:11).

Met 'de vogels waaraan hun lijken tot spijs zouden worden gegeven', (Jeremia 7:33; 15:3; 16:4; 19:7; 34:20; Ezechiël 29:5; Psalm 79:1,2) en verder met 'de vogels die datgene eten wat gezaaid is', (Mattheüs 13:3,4).

In de goede zin in deze plaatsen: 'Laten zij de Naam van Jehovah loven, het kruipend dier en de vogel', (Psalm 148:19).

'Ik zal te dien dage een verbond voor hen maken met de vogel der hemelen en het kruipend dier der aarde', (Hosea 2:17).

'Vraag de beesten en zij zullen het u leren, en de vogels van de hemel en zij zullen het u verkondigen; wie weet niet vanuit alle deze, dat de hand van Jehovah dat doet', (Job 7:7-9).

'Ik zag en zie, geen mens, alle vogel der hemelen, zij zijn weggevlogen', (Jeremia 4:24-26).

'Van de vogel der hemelen aan tot het beest toe zijn zij weggevlogen, omdat Ik Jeruzalem zal stellen tot hopen, tot een habitakel der draken', (Jeremia 9:10,11; 12:4,9).

'Niet waarheid, niet barmhartigheid, niet erkentenis Gods; deswege zal het land rouwen ten aanzien van het beest des velds en ten aanzien van de vogel der hemelen', (Hosea 4:1,3).

'Ik ben God, roepende van de opgang de vogel, uit verre lande een man van overleg', (Jesaja 46:11).

'Assur, een ceder op de Libanon; op zijn takken nestelden alle vogels der hemelen en in zijn schaduw woonden alle grote natiën', (Ezechiël 31:3,6).

Eendere dingen als hier ten aanzien van Assur als ceder, worden ook elders gezegd, zoals in, (Ezechiël 17:23; Daniël 4:7-11,17,18; Mattheüs 13:31,32; Markus 4:32; Lukas 13:19).

'Zeg tot de vogel van alle vleugel en tot alle beest des velds: Komt tot het grote slachtoffer op de bergen Israëls; zo zal Ik Mijn heerlijkheid geven onder de natiën', (Ezechiël 39:17,21; Openbaring 19:17; Jesaja 19:1,6; Ezechiël 38:20; Hosea 9:11; 11:9; Zefanja 1:3; Psalm 8:7-9; Psalm 50:11; 104:10-12).

Dat vogels de dingen aanduiden die van het verstand en vandaar van het denken en van het overleg zijn, blijkt duidelijk uit de vogels in de geestelijke wereld, waar ook vogels van elk geslacht en van elke soort verschijnen; in de hemel de allerschoonste: paradijvogels, tortelduiven, duiven; in de hel: draken, uilen, oehoes en andere van dezelfde aard; en al deze

zijn levende uitbeeldingen van het denken vanuit de goede aandoeningen in de hemel en van het denken vanuit boze aandoeningen in de hel .

758. Omdat vanuit de wijn des toorns van haar hoererij alle natiën gedronken hebben en de koningen der aarde met haar gehoereerd hebben, betekent dat zij schandelijke dogma's, die echtbrekingen en ontwijdingen van het goede en ware van het Woord zijn, hebben uitgebracht en daarvan al degenen hebben doordrenkt die in de koninkrijken onder hun heerschappij zijn geboren en opgevoed.

Dat dit met die woorden wordt aangeduid, kan vaststaan uit wat eerder is ontvouwd in de nrs. 631, 632, 720, 721, waar eendere woorden staan, waaraan het niet nodig is meer dingen toe te voegen; alleen dat eendere dingen ten aanzien van Babel worden gezegd bij Jeremia: *'Een drinkbeker van goud was Babel in de hand van Jehovah, dronken makende de algehele aarde; van haar wijn hebben de natiën gedronken; derhalve zijn zij waanzinnig'*, (Jeremia 51:7). En verder, *'Babel zij tot een aanfluiting; wanneer zij verhit zijn, zal Ik hun gastmalen opzetten en zal hen dronken maken, zodat zij opspringen en de slaap der eeuw slapen en ook niet opwaken'*, (Jeremia 51:38,39).

Met de wijn die zij drinken en waarvan zij dronken worden, worden hun dogma's aangeduid en hoe schandelijk deze zijn, zie nr. 753; daaronder is ook dit schandelijke, dat zij de werken die volgens hun leerstellingen geschieden, tot verdienste maken, door de verdienste en de gerechtigheid van de Heer, daarop en dus zo op henzelf over te schrijven, terwijl toch alles van de naastenliefde en alles van het geloof of al het goede en ware, is uit de Heer en wat uit de Heer is, is Goddelijk en dat kan nooit het eigene van de mens worden; het Goddelijke kan bij de mens zijn, maar niet in diens eigene, want het eigene van de mens is alleen het boze en daarom, wie het Goddelijke aan zich toekent als eigen, bevuilt het niet alleen, maar ontwijdt het ook; het Goddelijke wordt door de Heer nauwkeurig gescheiden van het eigene van de mens en boven dat verheven en nooit daarin ondergedompeld.

Maar omdat zij al het Goddelijke van de Heer op zichzelf hebben overgedragen en het zich dus zo hebben toegeëigend, vloeit het zoals waterige pek, wanneer het regent, vanuit een aardpekbron.

Iets eenders is het geval met dat dogma, dat de rechtvaardigmaking een werkelijke heiliging is en dat hun heiligen in zich heilig zijn, terwijl toch alleen de Heer Heilig is, (Openbaring 15:4). Meer over de verdienste zie het werk 'aangaande het Nieuwe Jeruzalem en aangaande haar Hemelse Leer', te Londen uitgegeven in het jaar 1758, nrs. 150 tot 158.

759. En de kooplieden der aarde vanwege de vermogens van haar verrukkingen tijk zijn geworden, betekent de grotere en de kleinere van de orde om die hiërarchie, die door de heerschappij over de heilige dingen de Goddelijke Majesteit en de meer dan Vorstelijke Heerlijkheid najagen en aanhoudend daarnaar streven om die te verstevigen door het vermenigvuldigen van de kloosters en van de daarin bevindende bezittingen en door de schatten die zij zonder doel vanuit de wereld vergaren en ophopen en zich zo lichamelijke en natuurlijke verkwikkingen en bekoorlijkheden verschaffen vanuit de aan zichzelf toegekende hemelse en geestelijke heerschappij.

Onder de kooplieden van Babylon kunnen geen anderen worden verstaan dan de grotere en de kleinere in rang in hun kerkelijke hiërarchie, omdat in vers 23 van dit hoofdstuk wordt gezegd dat zij de groten der aarde zijn; en onder de vermogens van de verrukkingen waarmee zij verrijkt zijn, kunnen geen andere dingen worden verstaan dan de dogma's waardoor zij zich als middelen de heerschappij over de zielen van de mensen verwerven en zo ook over hun bezittingen en schatten; dat zij die zonder doel vergaren en daarmee hun schatkisten volproppen, is bekend; en verder ook dat zij handel drijven met de heilige dingen van de Kerk, zoals dat zij door offers en geschenken die aan de kloosters worden gegeven en aan hun

heiligen en beelden en door missen en aflaten en verschillende dispensaties, het heil verkopen, dat wil zeggen de hemel.

Wie kan niet zien, dat zij, indien niet de pauselijke heerschappij was gebroken ten tijde van de hervorming, de bezittingen en de schatten van alle koninkrijken in geheel Europa, bijeengeschraapt zouden hebben en dat dan zij alleen heren zouden zijn geworden en alle overigen knechten; hebben zij niet uit de voorafgaande eeuwen, toen zij de mogendheid hadden over keizers en koningen, die zij, indien zij niet gehoorzaamden, in de ban konden slaan en afzetten, voornamelijk de rijkdom en nog hun jaarlijkse inkomsten, die onmetelijk zijn en schatkamers vol goud, zilver en kostbare stenen; een eendere barbaarse heerschappij zetelt nog in het gemoed van verscheidenen van hen en wordt enig en alleen in bedwang gehouden door de vrees voor het verlies ervan indien zij buiten haar grenzen zou worden uitgestrekt.

Maar tot wat zijn zulke grote inkomsten, schatten en bezittingen van nut, als het niet is om zich daaraan te verlustigen en zich daarop te beroemen en om hun heerschappij tot in het eeuwige te vestigen?

Hieruit kan vaststaan, wat hier wordt aangeduid met de kooplieden van de aarde, die vanuit de vermogens van de verrukkingen van Babylon rijk zijn geworden.

Zij worden ook kooplieden genoemd bij Jesaja: *'De bewoners van Babel zijn geworden zoals stoppels; het vuur heeft ze verbrand; zij ontrukken hun ziel niet aan de hand van de vlam; zodanig zijn uw kooplieden van de jeugd aan'*, (Jesaja 47:14,15).

Met handel drijven en zaken doen wordt in het Woord aangeduid zich geestelijke schatten verwerven, te weten de erkentissen van het ware en het goede en in de tegengestelde zin de erkentissen van het valse en het boze en met deze wereld gewinnen en met eerstgenoemde zin de hemel gewinnen; en daarom vergeleek de Heer *'het Koninkrijk der hemelen met een koopman zoekende schone parels'*, (Mattheüs 13:45,46); en de mensen der Kerk *'met knechten, aan wie talenten waren gegeven om daarmee handel te drijven en winst te maken'*, (Mattheüs 25:14-20); en *'aan wie tien mina's waren gegeven om daarmee evenzo handel te drijven en winst te maken'*, (Lukas 19:12-26).

En omdat met Tyrus de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, wordt er daarom over handeldrijven en winst maken in het gehele zevenentwintigste hoofdstuk bij Ezechiël gehandeld en wordt er van gezegd: *'In uw wijsheid en in uw inzicht hebt gij u gemaakt goud en zilver in uw schatten en door de veelheid van uw wijsheid in uw koophandel hebt gij uw schatten vermenigvuldigd'*, (Ezechiël 28:4,5); en elders: *'Tyrus is verwoest, welks kooplieden vorsten zijn, welks handelaren de geëerden der aarde zijn'*, (Jesaja 23:1,8).

En de verdraaide Kerk bij de Joden in het land Kanaän wordt genoemd *'land des handels'*, (Ezechiël 16:3,29; 21:30; 29:14).

760. En ik hoorde een andere stem vanuit de hemel: zeggende: Gaat uit van haar, Mijn volkeren, opdat gij haar zonden niet deelachtig wordt en opdat gij niet van haar plagen ontvangt, betekent uit de Heer een vermaning tot allen, zowel tot degenen die in dat godsdienstige zijn, als tot hen die daarin niet zijn, om zich te wachten voor de verbinding ermee door erkenning en aandoening, opdat zij niet ten aanzien van de zielen met de gruwelen ervan worden verbonden en vergaan.

Met een andere stem vanuit de hemel, zeggende, wordt aangeduid uit de Heer de vermaning tot allen, zowel tot degenen die in dat godsdienstige zijn, als tot hen die daarin niet zijn, omdat volgt: Gaat uit van haar, Mijn volkeren, dat wil zeggen, al degenen die tot de Heer gaan; dat die vermaning uit de Heer is, is omdat die stem vanuit de hemel was; met opdat gij haar zonden niet deelachtig wordt, wordt aangeduid om zich daarvoor te wachten dat zij niet ten aanzien van de zielen met de gruwelen ervan worden verbonden en omdat de verbinding plaatsvindt door erkenning en aandoening, wordt ook dit aangeduid; dat hun zonden gruwelen

zijn, is omdat zij zo worden genoemd in het voorgaande hoofdstuk, vers 4; met opdat gij niet van haar plagen ontvangt, wordt aangeduid, opdat zij niet vergaan; met de plagen immers worden de boze en de valse dingen aangeduid en tegelijk de ondergang daardoor; deze dingen zijn eerder door de plagen aangeduid, nrs. 657, 673, 676 en elders.

Eendere dingen worden over Babel in het Woord gezegd in deze plaatsen: ‘Gaaf uit van het midden van Babel, Mijn volk; redt eenieder zijn ziel, vanwege de ontsteking van de toorn van Jehovah, opdat ulieder hart niet week zal worden en gij vreest voor het gerucht’, (Jeremia 51:45,46).

‘Vliedt uit het midden van Babel en redt eenieder zijn ziel, opdat gij niet wordt uitgeroeid om haar ongerechtigheid’, (Jeremia 51:5).

‘Verlaat Babel en laat ons eenieder in zijn land gaan, omdat haar gericht reikte tot aan de hemelen en zich verhief tot aan de wolken’, (Jeremia 51:9).

‘Gaaf uit van Babel, vlucht van de Chaldeeën, met de stem des gezangs; verkondigt en doet dit horen; brengt dit uit tot aan het uiteinde der aarde; zegt: Jehovah heeft verlost’, (Jesaja 48:20,21; Jeremia 50:8).

761. Aangezien haar zonden tot aan de hemel hebben gereikt en God haar ongerechtigheden gedachtig is geworden, betekent dat hun boze en valse dingen de hemelen bestoken en dat de Heer deze hemelen zal beschermen tegen het geweld daarvandaan.

Daarmee, dat haar zonden tot aan de hemel hebben gereikt, wordt aangeduid, dat hun boze en valse dingen de engelen van de hemel bestoken; daarmee dat God haar ongerechtigheden gedachtig is geworden, wordt aangeduid, dat de Heer de hemelen zal beschermen tegen het geweld daarvandaan.

Dat dit met die woorden wordt aangeduid, is omdat alle dingen in de hemelen goede en ware dingen zijn en alle dingen in de hellen boze en valse dingen zijn en vandaar de hemelen en de hellen geheel en al gescheiden zijn en in een omgekeerde ligging ten opzichte van elkaar, zoals tegenvoeters; en daarom kunnen de boze en de valse dingen niet tot de hemelen reiken; maar toch worden de hemelen bestookt wanneer de boze en de valse dingen boven de graden van de tegenstelling en vandaar boven de juiste maat uit, worden vermenigvuldigd en indien dan de Heer de hemelen niet beschermt, wat plaatsvindt door een sterkere invloeiing uit Hemzelf, dan worden de hemelen geweld aangedaan; en wanneer dit het toppunt heeft bereikt, dan houdt Hij het Laatste Gericht en zo worden zij bevrijd; vandaar is het, dat in dit hoofdstuk volgt: ‘Springt op over haar, gij hemel, omdat God heeft gericht uw gericht over haar’, vers 20 en in het volgende: *‘Dan zullen over Babel zingen de hemelen en de aarde en al wat daarin is, wanneer over haar de verwoesters zullen komen’, (Jeremia 51:48; Openbaring 19:1-8).*

762. Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, verdubbelt haar dubbel naar haar werken; in de beker waarin zij gemengd heeft, mengt haar dubbel, betekent de juiste vergelding en straf na de dood, dat dan de boze en de valse dingen, waarmee zij anderen hebben verleid en verdorven, op hen volgens de hoeveelheid en de hoedanigheid ervan, zullen terugvallen; dit wordt de ‘wet van de wedervergelding’ genoemd.

Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, betekent hun juiste vergelding en straf na de dood; verdubbelt haar dubbel naar haar werken, betekent dat de boze dingen, waarmee zij anderen hebben verleid en verdorven, op hen zullen terugvallen, volgens de hoeveelheid en de hoedanigheid ervan; in de beker waarin zij gemengd heeft, mengt haar dubbel, betekent dat de valse dingen evenzo zullen doen; want met de beker of de wijn worden de valse dingen aangeduid, nrs. 316, 635, 649, 672.

Bijna eendere dingen worden aangeduid ten aanzien van Babel gezegd bij de profeten:

‘Vergeldt Babel naar haar werk doet haar naar alles wat zij heeft gedaan, omdat zij onbeschaamd heeft gehandeld tegen Jehovah, tegen de Heilige Israëls’, (Jeremia 50:29).

‘Dit is de wraak van Jehovah; neemt wraak aan Babel; doet haar gelijk als zij heeft gedaan’, (Jeremia 50:15).

‘De dochter van Babel is verwoest; gezegend is hij die u uw vergelding vergelden zal, welke gij ons vergolden hebt’, (Psalm 137:8).

Het is volgens de letterlijke zin, dat degenen die door hen zijn verleid en verdorven, het hun zullen vergelden; maar het is volgens de geestelijke zin, dat niet zij hen zullen vergelden, maar dat de verleiders zichzelf zullen vergelden, omdat elk boze zijn straf met zich meebrengt; het is eender daarmee gesteld als met wat hier en daar in het Woord wordt gezegd, namelijk dat God de Hem aangedane ongerechtigheden en beledigingen zal vergelden en wreken en hen uit toorn en ontsteking zal verderven, terwijl toch de boze dingen zelf die zij tegen God bedreven hebben, dus die zij zichzelf hebben aangedaan, dat bewerken; dit is immers het recht van de wederverging, dat zijn oorsprong zelf afleidt van deze Goddelijke Wet: *‘Alle dingen die gij zult gewild hebben dat u de mensen zouden doen, doet gij hun ook alzo; dit is de Wet en de profeten’, (Mattheüs 7:12; Lukas 6:31);* deze Wet is in de hemel de Wet van de wederzijdse Liefde of van de naastenliefde, vanuit deze Wet vindt het tegengestelde plaats in de hel, namelijk dit, dat aan eenieder geschiedt zoals hij aan de ander gedaan had; niet dat zij die in de hemel zijn dat doen, maar zij doen het zichzelf aan; de vergelding met het gelijke is immers vanuit de tegenstelling tot die Wet van het Leven in de hemel, als het ware aan hun boosheden ingegrift.

Met het dubbele wordt aangeduid, veel volgens de hoeveelheid en de hoedanigheid, ook in deze plaatsen: *‘Mijn vervolgers zullen beschaamd worden; breng over hen de dag van het boze aan en verbreek hen met een verdubbelde verbreking’, (Jeremia 17:18);* en ook veel volgens de hoeveelheid en hoedanigheid van hun afkering van de boze dingen, in deze plaatsen: *‘Troost Mijn volk, dat zijn krijgsdienst vervuld is en zijn ongerechtigheid verzoend is, want het heeft uit de hand van Jehovah het dubbele ontvangen’, (Jesaja 40:1,2).*

‘Keert weder tot de vesting, gij gebondenen der hoop; op deze dag verkondig Ik het dubbele, hetwelk Ik u zal vergelden’, (Zacharia 9:12).

‘Voor uw schaamte zal het dubbele zijn; en in hun land zullen zij het dubbele bezitten; de vreugde der eeuwigheid zullen zij hebben’, (Jesaja 61:7).

763. Zoveel als zij zichzelf verheerlijkt en verlustigd heeft, zoveel pijniging en rouw geeft haar, betekent dat er voor hen in de graad volgens de verheffing des harten vanwege de heerschappij en volgens de uitbundige vreugde van gemoed en lichaam vanwege de rijkdommen, na de dood innerlijke smart is vanwege de neerwerping en de bespottung en vanwege de behoefte en de ellende.

Met, zoveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft, wordt aangeduid in de graad volgens de verheffing des harten vanwege de heerschappij; daarom immers verheerlijken zij zich; met zoveel als zij zich verlustigd heeft, wordt aangeduid in de graad volgens de uitbundige vreugde van gemoed en lichaam vanwege de rijkdommen en de verkwikkingen en bekoorlijkheden daaruit, zoals eerder in nr. 759; met haar pijniging geven, wordt aangeduid de innerlijke smart vanwege de neerwerping uit de heerschappij en dan de bespottung; hun pijniging na de dood is nergens anders vandaan; en met haar rouw geven, wordt aangeduid de innerlijke smart vanwege de behoefte en de ellende; hun rouw na de dood is daarvandaan; het verkwikkelijke van de liefde van heersen vanuit de liefde van zich over alle dingen van de Heer, namelijk alle dingen van de hemel en van de Kerk, wordt na de dood in zo’n pijniging verkeerd en het bekoorlijke van de liefde om het gemoed en het lichaam te vullen met de verrukkingen die uit de rijkdom zijn opgevat, wordt bij hen die in de genoemde liefde van heersen zijn, verkeerd in zo’n rouw; want de verkwikkelijke en bekoorlijke dingen die vanuit die liefden voortgaan, maken het leven van eenieder en daarom ontstaat er, wanneer zij in het tegengestelde worden verkeerd, pijniging en rouw; dit zijn de vergeldingen en de straffen, die in het Woord worden verstaan onder de pijnigingen in de hel; en vandaar

wordt de haat tegen de Heer en tegen alle dingen van de hemel en de Kerk, verstaan onder het vuur daar.

Eendere dingen worden ten aanzien van Babel gezegd bij de profeten: *'Ik zal Babel en alle inwoners van Chaldea al het boze vergelden dat zij gedaan hebben in Zion vóór ulieder ogen'*, (Jeremia 51:24).

'Over Babel zal de verwoester komen, want de God der vergeldingen, Jehovah, zal door te vergelden vergelden', (Jeremia 51:55,56).

'Uw grootsheid is in de hel neergelaten, onder u is de worm uitgespreid [de pijniging die de innerlijke smart is]; gij zei in uw hart: Ik zal de hemelen beklimmen, over de sterren Gods zal ik mijn troon verhogen; ik zal de Allerhoogste gelijk zijn; doch gij zijt tot de hel neergelaten; die u zien, zullen zeggen: Is dit de man die de aarde beroerde, die de koninkrijken deed beven', enzovoort, (Jesaja 14:11,13-16); deze dingen ten aanzien van Lucifer, die daar Babel is, zoals blijkt uit de verzen 4 en 22 daar.

764. Omdat zij in haar hart zegt: Ik zit als koningin en een weduwe ben ik niet en rouw zal ik niet zien, betekent dat deze dingen er voor hen zijn, omdat zij vanwege de verheffing des harten over de heerschappij en vanwege de uitbundige vreugde van het gemoed over de rijkdommen in het vertrouwen en de gerustheid zijn, dat zij voortdurend zullen heersen en zichzelf zullen beschermen en dat zij nooit van die dingen kunnen worden beroofd.

In haar hart zeggen, betekent vanuit de verheffing van het hart over de heerschappij in het vertrouwen zijn, en verder vanuit de uitbundige vreugde van het gemoed over de rijkdommen in de gerustheid zijn; als koningin zitten, betekent dat zij zullen heersen, hier voortdurend, omdat volgt: rouw zal ik niet zien; een weduwe ben ik niet, betekent dat zij zichzelf zullen beschermen; met de weduwe wordt degene aangeduid die zonder bescherming is, omdat de weduwe zonder man is; gezegd wordt koningin en weduwe en niet koning en man, omdat verstaan wordt Babylon als Kerk; en rouw zal ik niet zien, betekent dat zij niet van die twee beroofd kunnen worden; vandaar dat er voor hen rouw is na de dood, nr. 763.

Bijna eender dingen worden ten aanzien van Babel gezegd bij Jesaja: *'Zij zullen u niet meer de heerseres der koninkrijken noemen; gij hebt in uw hart gezegd: Tot in het eeuwige zal ik heerseres zijn, zeggende in uw hart: Ik, en niemand verder zoals ik; ik zal niet als weduwe zitten, noch de kinderloosheid kennen; doch die twee dingen zullen u op één dag overkomen: kinderloosheid en weduwschap; zij zullen u overkomen vanwege de veelheid van uw toverijen en de aanzienlijke grootte van uw bezwingingen.*

Gij hebt op uw boosheid vertrouwd; gij hebt gezegd: Niemand ziet mij; uw wijsheid heeft u verleid, toen gij in uw hart zei: Ik, en niemand verder zoals ik; derhalve zal plotseling over u de verwoesting komen', (Jesaja 47:5,8,-11).

Onder de weduwe wordt in het Woord degene verstaan die zonder bescherming is, want in de geestelijke zin wordt met de weduwe degene aangeduid die in het goede is en niet in het ware; met de man immers wordt het ware aangeduid en met de echtgenote het goede ervan; vandaar wordt met de weduwe het goede zonder het ware aangeduid, en het goede zonder het ware is zonder bescherming; het ware immers beschermt het goede; dit wordt aangeduid met de weduwe in het Woord, zoals in (Jesaja 9:13,14,16; 10:1,2; Jeremia 22:3; 49:10,11; Klaagliederen 5:2,3; Ezechiël 22:6,7; Maleachi 3:5; Psalm 68:6; Psalm 146:7-9; Exodus 22:20-23; Deuteronomium 10:18; 27:19; Mattheüs 23:14; Lukas 4:25; 18:3-7; 20:47).

765. Hierom zullen haar plagen op één dag komen, dood en rouw en honger, betekent dat deswege op de tijd van het Laatste Gericht de straffen van de boze dingen die zij gedaan hebben, op hen zullen terugvallen, welke zijn de dood, namelijk het helse leven en de diepe innerlijke smart vanwege de neerwerping uit de heerschappij, de rouw, te weten de innerlijke smart vanwege de behoefte en de ellende in plaats van de rijkdom en de honger, dat wil zeggen de beroving van het verstand van elk ware.

Onder ‘hierom’ wordt verstaan, omdat zij in haar hart heeft gezegd: Ik zit als koningin en een weduwe ben ik niet en rouw zal ik niet zien, nr. 764; met ‘op één dag’ wordt aangeduid op de tijd van het Laatste Gericht, die ook de ‘dag des oordeels’ wordt genoemd; met de plagen worden aangeduid de straffen van de boze dingen die zij in de wereld hebben gedaan, die dan op hen zullen terugvallen; met de dood wordt het helse leven aangeduid en de diepste innerlijke smart vanwege de neerwerping uit de heerschappij, wat eerder in nr. 763 pijniging wordt genoemd, over die dood het volgende: met de rouw wordt aangeduid de innerlijke smart vanwege de behoefte en de ellende in plaats van de rijkdom, zie nr. 764; met de honger wordt de beroving van het verstand van elk ware aangeduid; in deze drie plagen of straffen, komen degenen uit dat godsdienstige, die vanuit de liefde van zich en vanuit geen liefde van nutten dan alleen ter wille van zich, hebben geheerst; dezen zijn eveneens in hun hart godloochenaars; aangezien zij alles aan hun eigen voorzichtigheid of verstand en aan de natuur toekennen; de overigen uit die natie die zodanig zijn, maar niet innerlijk in zich denken, zijn afgodendienaren; dat onder de plaag of de straf die de honger wordt genoemd, de beroving van het verstand van elk ware wordt verstaan, zie eerder in nr. 323; weliswaar heeft ieder mens, zolang hij in de wereld leeft, de redelijkheid, dat wil zeggen, het vermogen van het ware te verstaan; dit vermogen blijft bij elk mens na de dood, niettemin willen degenen die zich vanuit de liefde van zich en de trots van het eigen inzicht hebben doordrenkt van de valse dingen van de godsdienst in de wereld, na de dood het ware niet verstaan en niet willen is zoals niet kunnen; dit niet kunnen vanuit niet willen is bij allen die zodanig zijn en het neemt toe daardoor dat zij vanwege het verkwikkelijke van de begeerte van het valse ter wille van de heerschappij zich aanhoudend van nieuwe bevestigende valse dingen doordrenken en zo worden zij ten aanzien van het verstand louter valsheden en zo blijven zij dus tot in het eeuwige.

Eendere dingen worden onder het volgende ten aanzien van Babel verstaan bij Jeremia:

‘Uw moeder is zeer beschaamd geworden; met schaamte overgoten is zij die ulieden gebaard heeft; zie, het uiterste einde een woestijn, dorheid en eenzaamheid; vanwege de toorn van Jehovah zal zij niet bewoond worden, maar zij zal geheel een verwoesting zijn; al wie aan Babel voorbijgaat, zal zich ontzetten en fluiten over al haar plagen’, (Jeremia 50:12,13).

766. En zij zal in het vuur verbrand worden, omdat sterk is de Heer God, Die haar richt, betekent dat er haatgevoelens zullen zijn tegen de Heer en tegen Zijn hemel en Kerk, omdat zij dan zien dat alleen de Heer over alle dingen in de hemelen en op aarde heerst en regeert en niet in het minst enig mens vanuit zich.

Met het vuur waarmee zij verbrand worden, wordt de haat tegen de Heer en tegen Zijn hemel en Kerk aangeduid, waarover hierna; met omdat sterk is de Heer God, Die haar richt, wordt aangeduid, omdat zij dan, dat wil zeggen, in de geestelijke wereld, waarin zij na de dood komen, zien dat alleen de Heer over alle dingen in de hemelen en op aarde heerst en regeert en niet in het minst enig mens vanuit zich; dat dit wordt aangeduid met ‘omdat sterk is de Heer God, Die haar richt’, is omdat de Heer niemand tot de hel veroordeelt, maar zij doen dit zichzelf aan; wanneer zij immers de sfeer van de engelen, die van de Heer vanuit de hemel neervloeit, gewaarworden, vluchten zij weg en storten zich in de hel, zoals kan vaststaan uit wat eerder is getoond in de nrs. 233, 325, 340, 387, 502.

Dat met het vuur de liefde in de ene en de andere zin wordt aangeduid: de hemelse liefde, te weten de liefde van de Heer en de helse liefde, te weten de liefde van zich, zie de nrs. 468, 494; dat het helse vuur de haat is, is omdat de liefde van zich haat; allen immers die in die liefde zijn, ontbranden van toorn volgens de graad ervan en blaken van haat en wraak tegen hen die ze bestrijden en zij die uit Babylon zijn, tegen hen die ontkennen dat zij als heiligheden moeten worden vereerd en aanbeden; wanneer zij daarom horen dat in de hemel alleen de Heer wordt vereerd en aanbeden en dat een of ander mens in plaats van de Heer aanbidden profaan is, wordt de aanbidding van de Heer bij hen haat tegen Hem en de echtbreking van het Woord te dien einde dat zij mogen worden vereerd, wordt het profane; dit

dus is het, wat daarmee wordt aangeduid, dat Babylon met vuur verbrand zal worden; dat met vuur verbrand worden de straf van de ontwijding van het heilige is, zie nr. 748.

Iets eenders wordt verstaan onder het volgende bij Jeremia: *‘Ik ben tegen u, Babel, gij verdervende berg, verdervende de algehele aarde; Ik zal u van de rotsen afwentelen en u stellen tot een berg der verbranding. De muren van Babel zullen in omkering worden omgekeerd en haar hoge poorten zullen met vuur worden verbrand’*, (Jeremia 51:25,58).

767. En de koningen der aarde die met haar gehoereerd en zich verlustigd hebben, zullen haar bewenen en jammeren over haar, wanneer zij de rook van haar verbranding zullen zien, betekent de innerlijke smarten van degenen die in de hogere heerschappij en in de verkwikkingen ervan zijn geweest door de vervalste en geschonden ware dingen van het Woord, die zij tot heilige dingen van de Kerk hadden gemaakt, wanneer zij die in dingen die profaan zijn zien verkeerd.

In dit en in het volgende vers wordt gehandeld over de rouw van de koningen der aarde, onder wie de hoogsten in rang worden verstaan, die magnaten en primaten worden genoemd; vanaf vers 11 tot vers 16 wordt gehandeld over de rouw van de kooplieden der aarde, onder wie de lageren in de orde worden verstaan, die monniken worden genoemd; en van vers 17 tot 19 wordt gehandeld over de rouw van de stuurlieden en de bootsgezellen, onder wie degenen worden verstaan die bijdragen en dezen worden leken genoemd.

Hier nu over de koningen der aarde, met wie de hoogsten in rang worden aangeduid; dat onder de koningen niet koningen worden verstaan, maar zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn en in de tegengestelde zin in de valse dingen vanuit het boze, zie de nrs. 483, 704, 720, 737, 740; hier wordt dus met de koningen der aarde die met de loonhoer gehoereerd en zich verlustigd hebben, degenen aangeduid die in de heerschappij zijn en in de verkwikkingen ervan door de vervalste en de geschonden ware dingen van het Woord, vooral door het Ware, dat door hen vervalst en geschonden is, hetgeen de Heer tot Petrus zei, waarover iets hierna; dat hoereren betekent de ware dingen van het Woord vervalsen en schenden, zie de nrs. 134, 632, 635; en dat zich verlustigen betekent de verkwikkingen van de heerschappij en tegelijk van de rijkdom genieten, nr. 759; daarmee dat zij zullen bewenen en jammeren, worden hun innerlijke smarten aangeduid; er wordt gezegd bewenen en jammeren, omdat bewenen de smart betreft over de neerwerping uit de heerschappij en jammeren de smart betreft over de beroving van de rijkdom; en omdat de smarten van deze innerlijker zijn dan die van de kooplieden der aarde, wordt daarom van de koningen der aarde, onder wie de hogeren in de rangorde worden verstaan, wordt gezegd dat zij zouden wenen en rouwen; met de rook van de verbranding zien, wordt aangeduid, wanneer zij de valse dingen van hun godsdienstige, namelijk de vervalste en geschonden waarheden van het Woord, zien verkeerd in profane dingen; met de rook worden die valse dingen aangeduid, nr. 766.

Hieruit en wat eerder in nr. 766 is ontvouwd, is het duidelijk, dat met de koningen der aarde die met haar gehoereerd en zich verlustigd hebben, zullen haar bewenen en jammeren over haar, wanneer zij de rook van haar verbranding zullen zien, de innerlijke smarten worden aangeduid van hen die in de hogere heerschappij en in de verkwikkingen ervan zijn geweest door de vervalste en geschonden ware dingen van het Woord, wanneer zij die in profane dingen zien verkeerd.

768. Hier zal iets worden gezegd over dat Ware dat de Heer tot Petrus zei ten aanzien van de sleutels van het Koninkrijk der hemelen en over de mogendheid van binden en ontbinden, (Mattheüs 16:15-20); zij zeggen dat die mogendheid aan Petrus is gegeven en dat die op hen als diens opvolgers is overgedragen en dat zo de Heer aan Petrus en aan hen na hem al Zijn mogendheid heeft overgelaten en dat hij als de stedehouder van Hemzelf op aarde zou optreden; niettemin blijkt uit de woorden van de Heer overduidelijk, dat Hij niet het minste van mogendheid aan Petrus heeft gegeven; de Heer zegt immers: *‘Op deze Rots zal Ik Mijn*

Kerk bouwen; met de Rots wordt de Heer aangeduid ten aanzien van Zijn Goddelijk Ware en het Goddelijk ware, te weten de Rots, is daar datgene wat Petrus beleed, voordat de Heer die dingen zei, namelijk het volgende: *‘Jezus zei tot de discipelen: Maar gij, wie zegt gij dat Ik ben? Simon Petrus, antwoordende, zei: Gij zijt de Christus, de Zoon van de Levende God’*, vers 15,16.

Het is dit Ware waarop de Heer Zijn Kerk bouwt en Petrus beeldde toen dat Ware uit; waaruit blijkt, dat het de belijdenis van de Heer is, dat Hij de Zoon van de Levende God is, Die de mogendheid heeft over de hemel en de aarde, (Mattheüs 28:18), waarop de Heer Zijn Kerk bouwt, dus op Zich en niet op Petrus.

Dat de Heer onder de Rots wordt verstaan, is in de Kerk bekend.

Eens sprak ik met de Babylonische natie in de geestelijke wereld over de aan Petrus gegeven sleutels, of zij wel geloven dat op hem de mogendheid uit de Heer over hemel en hel is overgedragen; en omdat dit het voornaamste van hun godsdienst was, stonden zij met heftigheid daarop en zeiden dat hieromtrent niet de minste twijfel bestaat, omdat het klaarblijkend wordt gezegd; maar op de vraag of zij wel wisten, dat in de afzonderlijke dingen van het Woord een geestelijke zin is gelegen, die de zin van het Woord in de hemel is, zeiden zij eerst dat zij dat niet wisten; maar daarna zeiden dat zij het zouden navorsen en toen zij het navorsten, werden zij onderricht dat er een geestelijke zin is in de afzonderlijke dingen van het Woord, die van de zin van de letter verschilt zoals het geestelijke van het natuurlijke en bovendien werden zij daarover onderricht dat niet enig in het Woord genoemd persoon in de hemel wordt genoemd, maar dat daar in de plaats van hem een of ander geestelijk iets wordt verstaan; tenslotte werden zij daarover ingelicht, dat voor Petrus in het Woord het Ware van de Kerk vanuit het Goede wordt verstaan, evenzo onder de Rots, die dan tezamen met Petrus wordt genoemd; en dat men daardoor kan weten, dat niet aan Petrus een of andere mogendheid is gegeven, maar aan het Ware vanuit het Goede; want het Ware vanuit het Goede heeft alle mogendheid in de hemelen of alle mogendheid in de hemelen is van het Goede door het Ware; en dat omdat al het Goede en al het Ware uit de Heer zijn en niets vanuit de mens, de Heer alle mogendheid heeft.

Nadat zij deze dingen hadden gehoord, zeiden zij verontwaardigd dat zij wilden weten of deze geestelijke zin wel in die woorden ligt; daarom werd aan hen het Woord gegeven dat in de hemel is, in welk Woord niet de natuurlijke, maar de geestelijke zin ligt, omdat die is voor de engelen, die geestelijk zijn; en toen zij het lazen, zagen zij duidelijk dat daar niet Petrus wordt genoemd, maar in plaats van hem ‘het Ware vanuit het Goede dat uit de Heer is’.

Toen zij dit zagen, verwierpen zij het uit toorn; bijna zouden ze het met de tanden hebben verscheurd, als het hun niet op hetzelfde ogenblik was afgenomen.

Daardoor werden zij overtuigd, hoewel zij niet overtuigd wilden worden, dat alleen de Heer die mogendheid heeft en des te minder enig mens, omdat het een Goddelijke mogendheid is.

769. En van verre staande om de vrees van haar pijniging, zeggende: Wee, wee, die grote stad Babylon, die sterke stad, omdat uw gericht in één uur gekomen is, betekent hun vrees voor de straffen en dan de zware weeklacht dat dit dusdanig versterkte godsdienstige zo plotseling en volledig kan worden omgekeerd en zichzelf kunnen vergaan.

Van verre staan om de vrees van de pijniging, betekent een staat die nog verwijderd is van de staat van degenen die in de verdoemenis zijn, omdat zij in de vrees voor de pijniging zijn, waarover hierna.

Wee, wee, betekent de zware weeklacht; dat wee de weeklacht betekent over rampspoed, rampzaligheid en verdoemenis, zie nr. 416; vandaar betekent wee, wee een zware weeklacht; met de grote stad Babylon wordt dat godsdienstige aangeduid, hier zoals eerder in nr. 751, Babylon als vrouw of loonhoer, omdat gezegd wordt: haar pijniging; met de sterke stad wordt het zo zeer versterkte godsdienstige aangeduid; met in één uur is uw gericht gekomen, wordt aangeduid dat dit zo plotseling kan worden omgekeerd en zichzelf kunnen vergaan; in één uur,

betekent zo plotseling en met het gericht of het oordeel wordt aangeduid de omkering ervan en de ondergang van hen die met de loonhoer hebben gehoereerd en zich verlustigd hebben, over wie hier wordt gehandeld; dat die door het Laatste Gericht zijn vergaan, kan men zien in het werkje ‘over het Laatste Gericht en over het vernietigde Babylon’, te Londen in 1758 uitgegeven; over die ondergang zijn de volgende dingen gezegd: dat zij stonden van verre om de vrees van haar pijniging, een staat betekent die nog verwijderd is van de staat van degenen die in de verdoemenis zijn, omdat zij in de vrees van de pijniging zijn, is omdat onder de verte niet een verte van ruimte wordt verstaan, maar een verte van staat, wanneer iemand in de vrees is, ziet hij, overweegt hij en weeklaagt hij; de verte van staat, namelijk een verte in de geestelijke zin, wordt ook met de verte elders in het Woord aangeduid, zoals in deze plaatsen: *‘Hooft gijlieden, die verre zijt, wat Ik gedaan heb en gijlieden die nabij zijt, bekent Mijn kracht’*, (Jesaja 33:13).

‘Ben Ik een God van nabij en niet een God van verre’, (Jeremia 23:23).

‘Hij heeft genade gevonden in de woestijn; Israëls zei: Van verre is mij Jehovah verschenen’, (Jeremia 31:2,3).

‘Breng aan Mijn zonen van verre’, (Jesaja 43:6).

‘Hooft, gij volken van verre’, (Jesaja 49:1,2).

‘Volken en natiën, komende vanuit het land der verte’, (Jesaja 13:5)

En ook elders, zoals in (Jesaja 5:26; Jeremia 4:16; 5:15; Zacharia 6:15) waar onder de natiën en de volken van verre degenen worden verstaan die verder verwijderd zijn van de ware en de goede dingen van de Kerk; in de gewone spreektaal worden ook de verwanten nabestaanden genoemd en zij die verder in verwantschap verwijderd zijn, verre verwanten genoemd.

770. Dat godsdienstige wordt een sterke stad genoemd, omdat het zich zeer had versterkt; het had zich immers niet alleen versterkt door een veelheid van natiën en volken die dit erkennen, maar ook door vele andere dingen, zoals door een veelheid van kloosters en daar door legers van monniken – dit wordt zo gezegd, omdat zij hun bediening een krijgsveld noemen – door bezit van schatten zonder enige maat en verzadiging en verder door de rechtbank van de inquisitie en bovendien door bedreigingen en het aanjagen van schrik, vooral voor het vagevuur, waarin zij zeggen dat eenieder komt; door het uitblussen van het Evangelische Licht en door de blindheid vandaar in geestelijke zaken; dit vindt plaats door het lezen van het Woord te verbieden en te verhinderen; door missen, uitgesproken in een voor het gewone volk onbekende taal; door verschillende uiterlijke heiligheden, door een eredienst van doden en beelden, die is ingeënt aan het lagere volk, dat ten aanzien van God in onwetendheid wordt gehouden; en door allerlei vertoon van praal in uiterlijke dingen, zodat zij hierdoor in een lichamenlijk geloof zijn ten aanzien van de heiligheid van alle dingen van dat godsdienstige; vandaar is het, dat men in het geheel niet weet, wat van binnen in dat godsdienstige schuilt, terwijl toch dat godsdienstige geheel en al zo is als het hiervoor wordt beschreven met deze woorden, *‘De vrouw was omkleed met purper en scharlaken en verguld met goud en kostelijk gesteente en parels, hebbende een gouden beker in haar hand, vol van gruwelen en van de onreinheid van haar hoererij’*, (Openbaring 17:4).

Maar hoewel Babylon zich dus zo had versterkt, ook evenzo in de geestelijke wereld, waarover hierna in nr. 772, is het toch op de dag van het Laatste Gericht geheel en al vernietigd; ten aanzien van de vernietiging profeteert Jeremia het volgende: *‘Al zou Babel opgeklommen zijn in de hemelen en al zou zijn versterkt hebben de hoogte van haar sterkte, van met Mij zullen de verwoesters komen’*, (Jeremia 51:53).

‘De sterken van Babel zitten in de vestingen; aan de vergetelheid is overgegeven haar macht; zij hebben haar woningen aangestoken, haar grendels zijn gebroken; de stad is genomen van het uiteinde; ook Babels muur is gevallen’, (Jeremia 51:30,31,44).

‘Plotseling is Babel gevallen en verbroken; huilt over haar, neemt balsem voor de pijn; misschien zal zij genezen worden’, (Jeremia 51:8).

771. En de kooplieden der aarde zullen wenen en rouwen over haar, omdat niemand hun waren meer koopt, betekent de minderen in de orde, die bedienen en met de heilige dingen winst maken, hier hun smarten daarover dat na de vernietiging van Babylon hun godsdienstige dingen niet als heilig worden erkend, maar als geschonden en ontwijde goede en ware dingen van het Woord en vandaar van de Kerk en dat zij zo niet langer zoals vroeger met die zaken voordeel kunnen behalen.

Onder de kooplieden worden de minderen in de orde van hun kerkelijke hiërarchie verstaan, omdat onder de koningen der aarde, over wie tot dusver, de hogeren in die orde worden verstaan, nr. 767; dus worden onder de kooplieden der aarde degenen verstaan die bedienen en met de heilige dingen winst maken; met zij zullen wenen en rouwen, worden hun smarten aangeduid, nr. 767; met hun koopwaren worden de heilige of de godsdienstige dingen aangeduid waarmee zij winst of voordeel behalen; met die dingen niet langer kopen, wordt aangeduid die dingen niet willen hebben, omdat zij niet heilig zijn, maar geschonden en ontwijde goede en ware dingen van het Woord en vandaar van de Kerk; dat kopen is zich verwerven, zie nr. 606.

Daarover het volgende bij Jeremia: *'Babel, gij die aan vele wateren woont, groot aan schatten, uw einde is gekomen, de maat van uw gewin'*, (51:13).

772. Waren van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van parels, betekent dat zij niet langer deze dingen hebben, omdat zij niet de geestelijke goede en ware dingen hebben, waarmee zulke zaken overeenstemmen.

Met hun waren worden geen andere dingen aangeduid dan die welke daar worden genoemd, want dat zij goud, zilver en kostelijk gesteente en parels in overvloed hebben en dat zij die door hun godsdienstige dingen, die zij tot heilige Goddelijke dingen hebben gemaakt, winst hebben behaald, is bekend; zulke dingen hadden zij die vanuit Babylonië waren, vóór het Laatste Gericht; want toen was het hun toegestaan om zich als het ware hemelen te vormen en zich door verschillende kunstgrepen zulke dingen vanuit de hemel te verwerven, ja zelfs daarmee evenals in de wereld schatkamers te vullen; maar na het Laatste Gericht, toen hun kunstmatige hemelen waren vernietigd, werden al die dingen tot stof en as teruggebracht en door een oostenwind weggevaagd en als een profaan stof over hun hellen uitgestrooid; maar daarover kan men lezen in het werkje, 'over het Laatste Gericht en het vernietigde Babylonië', te Londen uitgegeven in 1758, beschreven is naar de dingen die zijn gezien. Na die omkering en neerwerping van hen in de hel, zijn zij in zo'n jammerlijke staat, dat zij niet weten wat goud, zilver, kostelijk gesteente en parels zijn; de oorzaak hiervan is deze, dat goud, zilver en kostelijke gesteente, overeenstemmen met de geestelijke goede en ware dingen en parels met de erkentissen ervan; en omdat zij niet enig ware en goede dingen hebben, noch de erkentissen ervan, maar in plaats daarvan boze en valse dingen en de erkentissen daarvan, kunnen zij eerstgenoemde dingen niet hebben, maar zulke dingen die overeenstemmen, namelijk minderwaardige stoffen en lelijk van kleur, en ook enige schelpen, waarop zij hun hart zetten, zoals tevoren op bovengenoemde dingen.

Men moet weten, dat in de geestelijke wereld alle dingen zijn die in de natuurlijke wereld zijn, met alleen dit verschil dat alle dingen in de geestelijke wereld overeenstemmingen zijn, zij stemmen immers overeen met de innerlijke dingen ervan, blinkend en prachtig voor hen die in de wijsheid vanuit de Goddelijke Ware en Goede dingen uit de Heer door het Woord zijn en het tegendeel voor hen die in de waanzin vanuit de valse en de boze dingen zijn; een zodanige overeenstemming is er van scheppingswege, wanneer het geestelijke van het gemoed in het zinlijke van het lichaam wordt neergelaten; daarom weet daar eenieder hoedanig de ander is, wanneer hij in diens eigen woonruimte komt.

Hieruit kan vaststaan, dat met de koopwaren van goud en zilver en van kostelijk gesteente en van parels, wordt aangeduid dat zij deze dingen niet langer hebben, omdat zij niet de

geestelijke goede en ware dingen hebben, noch de erkenningen van het goede en het ware, waarmee zulke dingen overeenstemmen.

Dat het goud vanwege de overeenstemming het goede en het zilver het ware betekent, zie de nrs. 211, 726.

Dat kostelijk gesteente het geestelijk ware betekent, nrs. 231, 540, 726.

Dat parels de erkenningen van het goede en het ware betekenen, nr. 727.

773. En van fijn lijnwaad en van purper en van zijde en van scharlaken, betekent dat zij niet langer deze zaken hebben, omdat zij niet de hemelse goede en ware dingen hebben waarmee zulke dingen overeenstemmen.

Met het bovengenoemde: goud, zilver, kostelijk gesteente en parels, worden in het algemeen de geestelijke goede en ware dingen aangeduid, nr. 772, met deze echter, te weten: fijn lijnwaad, purper, zijde en scharlaken, worden in het algemeen de hemelse goede en ware dingen aangeduid; bij hen die in de hemel en in de Kerk zijn, zijn immers de geestelijke goede en ware dingen en zijn de hemelse goede en ware dingen; de geestelijke goede en ware dingen zijn van de wijsheid en de hemelse goede en ware dingen zijn van de liefde; en omdat zij deze beide liefden niet hebben, maar de daaraan tegenovergestelde liefden, te weten de boze en de valse, worden dit hier zo genoemd; zij volgen immers in de orde.

Omdat het nu evenzo met deze is gesteld als met de vorige, is het niet nodig dit verder te ontvouwen dan in het vorige artikel is gedaan.

Wat fijn lijnwaad in het bijzonder betekent, zal in het volgende hoofdstuk aan de orde komen, waar deze woorden staan, ‘het fijn lijnwaad zijn de gerechtigheden van de heiligen’, vers 8 en de nrs. 814, 815; dat purper het hemels goede betekent en scharlaken het hemels ware, zie nr. 725; met zijde wordt het bemiddelend hemels goede en ware aangeduid: het goede vanwege de zachtheid en het ware vanwege de glans; het wordt alleen genoemd in (Ezechiël 16:10,13).

774. En alle welriekend hout en alle ivoren vat, betekent dat zij niet langer deze dingen hebben, omdat zij niet de natuurlijke goede en ware dingen hebben, waarmee zulke dingen overeenstemmen.

Deze dingen zijn eender als de dingen die eerder in de nrs. 772 en 773 zijn ontvouwd, alleen met dit verschil, dat onder de eerstgenoemde de geestelijke goede en ware dingen worden verstaan, nr. 772; en dat onder de in de tweede plaats genoemd de hemelse goede en ware dingen worden verstaan, nr. 773; en dat onder deze nu genoemd, te weten het welriekend hout en het ivoren vat, de natuurlijke goede en ware dingen worden verstaan; er zijn immers drie graden van wijsheid en liefde en vandaar drie graden van het ware en het goede: de eerste graad wordt de hemelse genoemd, de tweede de geestelijke en de derde de natuurlijke; deze drie graden zijn krachtens geboorte bij ieder mens en eveneens zijn zij in het algemeen in de hemel en in de Kerk; dit is de oorzaak dat er drie hemelen zijn: de hoogste, de middelste en de laagste, onderling geheel en al onderscheiden volgens die graden; evenzo de Kerk van de Heer op aarde; maar het is hier de plaats niet om uiteen te zetten hoedanig die is bij hen die in de hemelse graad zijn en bij hen die in de geestelijke en in de natuurlijke graad zijn; zie daarover het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’ in het derde deel, waar over graden wordt gehandeld; hier alleen dit: dat bij degenen die uit Babylon zijn, niet de geestelijke goede en ware dingen zijn, noch de hemelse en zelfs niet de natuurlijke; dat de geestelijke dingen in de eerste plaats worden genoemd, is omdat velen van hen geestelijk kunnen zijn, mits zij het Woord heilig houden met het hart, zoals zij met de mond zeggen; maar zij kunnen niet hemels worden, omdat zij niet tot de Heer gaan, maar tot levende en dode mensen gaan en die vereren; dit is de oorzaak, waarom de hemelse dingen in de tweede plaats worden genoemd.

Dat met het welriekend hout het natuurlijk goede wordt aangeduid, is omdat het hout in het Woord het natuurlijk goede betekent en steen het ware en het welriekend hout zijn benaming afleidt uit twee, en twee betekent ook het goede; dat het het natuurlijk goede is, is omdat hout

niet een kostbare stof is zoals goud, zilver en kostelijk gesteente, de parel, fijn lijnwaad, purper, zijde en scharlaken; evenzo steen; iets eenders is het geval met ivoor, waarmee het natuurlijk ware wordt aangeduid; dat ivoor het natuurlijk ware betekent, is omdat het wit is en gepolijst kan worden en omdat het uit de mond van de olifant naar voren steekt en ook zijn sterkte uitmaakt; opdat het ivoor het natuurlijk ware van dat goede zal zijn, dat door het welriekend hout wordt aangeduid, wordt er ivooren vat gezegd; met het vat immers wordt het bevattende aangeduid, hier het ware dat het goede bevat.

Dat hout het goede betekent, kan enigermate vaststaan uit het volgende: ‘Dat de bittere wateren in Mara zoet werden door het ingeworpen hout’, (Exodus 15:25).

‘Dat de stenen tafelen waarop de Wet was geschreven, werden neergelegd in een ark gemaakt van sittimhout’, (Exodus 25:10-16).

‘Dat de tempel van Jeruzalem met hout was bedekt en van binnen beschoten’, (1 Koningen 6:10,15).

‘Dat het altaar in de woestijn uit hout was gemaakt’, (Exodus 27:1,6).

En ook uit deze plaatsen: *‘De steen roept uit de wand en de balk antwoordt uit het hout’,* (Habakuk 2:11).

‘Zij zullen uw schatten roven en uw koopmanswaren plunderen en uw stenen en uw houten zullen zij in het midden der zee stellen’, (Ezechiël 26:12).

Tot de profeet werd gezegd *‘dat hij één hout zou nemen om daarop te schrijven de naam van Juda en van de zonen Israëls; en eveneens de naam van Jozef en van Efraïm; en Ik zal ze maken tot één hout’,* (Ezechiël 37:16,19).

‘Onze wateren drinken wij voor zilver en onze houten komen op prijs te staan’, (Klaagliederen 5:4).

‘Indien iemand met een genoot in een woud komt en de bijl valt van het hout op de genoot, zodat hij sterft, die zal in een vrijstad vluchten’, (Deuteronomium 19:5); en wel daarom, omdat het hout het goede betekent en dat hij zo de genoot niet de dood heeft berokkend vanuit het boze of uit boze bedoeling, maar uit vergissing, omdat hij in het goede was; en ook elders. Met het hout wordt echter in de tegengestelde zin het boze en het vervloekte aangeduid, zoals dat zij gesneden beelden van hout maakten en die aanbaden, (Deuteronomium 4:23-28; Jesaja 37:19; 40:20; Jeremia 10:3,8; Ezechiël 20:32) en ook dat het ophangen aan het hout een vervloeking was, (Deuteronomium 21:22,23).

Dat het ivoor het natuurlijk ware betekent, kan ook vaststaan uit die plaatsen waar ivoor wordt vermeld, zoals in, (Ezechiël 27:6,15; Amos 3:15; 6:4; Psalm 45:9).

775. En alle vat van kostelijk hout en van brons en van ijzer en van marmer, betekent dat zij niet langer deze dingen hebben, omdat zij niet de wetenschappelijke ware en goede dingen in de aangelegenheden van de Kerk hebben, waarmee zulke zaken overeenstemmen.

Deze zijn de zaken die eerder in de nrs. 772 tot 774 zijn ontvouwd, met dit verschil, dat daar de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, namelijk de laatsten van het natuurlijk gemoed van de mens, die, omdat zij in hoedanigheid verschillen vanwege het wezen dat daarin is, vaten van kostelijk hout, van brons, van ijzer en van marmer worden genoemd; met de vaten immers worden de wetenschappelijke dingen aangeduid, hier in de aangelegenheden van de Kerk, omdat de wetenschappelijke dingen de houders van het goede en ware zijn, zoals de vaten de houders zijn van olie en wijn; de wetenschappelijke dingen zijn ook in een veelheid van verscheidenheid en de ontvanger en bewaarder ervan is het geheugen; dat zij van een grote verscheidenheid zijn, is omdat de innerlijke dingen van de mens daarin zijn; zij worden ook in het geheugen gebracht of vanuit het verstandelijke denken, of vanuit aanhoren, of vanuit lezen en dan volgens de verschillende doorvatting vanuit het redelijke; al deze dingen zijn binnenin de wetenschappelijke dingen; dit komt uit wanneer zij opnieuw tevoorschijn worden gebracht, wat plaatsvindt wanneer de mens spreekt of denkt.

Wat echter met de vaten van kostelijk hout, van brons, van ijzer en van marmer wordt aangeduid, zal in het kort worden gezegd: met het vat van kostelijk hout wordt het wetenschappelijke vanuit het natuurlijk goede en ware aangeduid; met het vat van brons wordt het wetenschappelijke vanuit het natuurlijk goede aangeduid; met het vat van ijzer wordt het wetenschappelijke vanuit het natuurlijk ware aangeduid en met het vat van marmer wordt het wetenschappelijke vanuit de aanschijn van het goede en het ware aangeduid. Dat het hout het goede aanduidt, zie nr. 774; dat hier met het kostelijk hout het redelijk goede en tegelijk het redelijk ware wordt aangeduid, is omdat hout het goede betekent en van het kostelijke wordt gesproken met betrekking tot het ware; want een ander goede wordt aangeduid met het hout van de olijfboom en weer een ander met dat van de ceder, de vijgenboom, de dennenboom, de populier en de eik.

Dat het vat van brons en ijzer het wetenschappelijke vanuit het natuurlijk goede en ware betekent, is omdat alle metalen, zoals: goud, zilver, brons, ijzer, tin en lood, in het Woord goede en ware dingen betekenen; zij duiden aan omdat zij overeenstemmen; en omdat zij overeenstemmen, zijn zij ook in de hemel; alle dingen immers zijn daar overeenstemmingen. Het is echter hier niet de plaats om uit het Woord te bevestigen wat de afzonderlijke metalen vanwege de overeenstemming betekenen; alleen zal met enige teksten worden getoond dat brons het natuurlijk goede betekent en vandaar ijzer het natuurlijk ware: *'Dat de voeten van de Zoon des Mensen aan brons gelijk verschenen, evenals in een oven geblaakt'*, (Openbaring 1:15).

'Dat aan Daniël een Man verscheen wiens voeten waren zoals de glans van gepolijst brons', (Ezechiël 1:7).

Dat de voeten het natuurlijke betekenen, zie de nrs. 49, 468, 470, 510.

'Dat een engel verscheen zoals de gedaante van brons', (Ezechiël 40:3).

'Dat het beeld dat aan Nebukadnezar verscheen, ten aanzien van het hoofd goud was, ten aanzien van borst en armen zilver, ten aanzien van de buik en de zijden brons, ten aanzien van de benen ijzer', (Daniël 2:32,33).

Met dat beeld zijn de achtereenvolgende staten van de Kerk uitgebeeld, die door de Ouden: de gouden, de zilveren, de bronzen en de ijzeren werden genoemd.

Aangezien het brons het natuurlijke betekende en het Israëlitische volk louter natuurlijk was, werd daarom het Natuurlijke van de Heer uitgebeeld door *'de bronzen slang, waarnaar degenen die door slangen gebeten waren, zouden opzien, waardoor zij genezen zouden worden'*, (Numeri 21:6,8,9; Johannes 3:14,15).

Dat brons het natuurlijk goede betekent, kan men ook zien bij, (Jesaja 60:17; Jeremia 15:20,21; Ezechiël 27:13; Deuteronomium 8:7,9; 33:24,25).

776. Wie niet weet wat er wordt aangeduid met: goud, zilver, kostelijk gesteente, parel, fijn lijnwaad, purper, zijde, scharlaken, welriekend hout, ivoren vat, kostelijk hout, brons, ijzer, marmer en vat, kan zich daarover verwonderen, dat zulke dingen werden genoemd en hij kan van mening zijn, dat het slechts opeengestapelde woorden zijn om het onderwerp op te schroeven; maar uit wat is ontvouwd, kan vaststaan dat geen enkel woord zinledig is en dat daarmee te volle wordt beschreven, dat degenen die zich in de dogma's van dat godsdienstige hebben bevestigd, niet enig ware hebben; en als zij niet enig ware hebben, hebben zij ook niet enig goede, wat het goede van de Kerk is.

Ik heb gesproken met hen die zich in dat godsdienstige hebben bevestigd, ook met enigen die in de concilies van Nicea, van Lateranen en van Trente Legaten zijn geweest, die in de aanvang hadden geloofd dat de zaken die zij hadden uitgevaardigd, zuivere en heilige waarheden waren; maar na onderricht en een toen vanuit de hemel gegeven verlichting, bekenden zij, dat zij niet één enkel ware zagen; maar omdat zij zich toen meer dan de anderen in die dogma's hadden bevestigd, keerden zij na die verlichting, die zij zelf uitblusten, weer tot hun vorig geloof terug; vooral geloofden zij dat de dingen die zij over de doop en de

rechtvaardigmaking hadden bekrachtigd, waarheden waren; niettemin, zolang zij in die verlichting waren, zagen zij en vanuit dit verlichte gezicht bekenden zij dat niemand de erfzonde heeft vanwege Adam, maar uit de eigen ouders in opeenvolging en dat die daarom niet in de doop door de toerekening en de aanhechting van de verdienste van de Heer wordt weggenomen; en verder dat de toerekening en de aanhechting van de verdienste van de Heer, een menselijk verzinsel is, omdat het onmogelijk is; en dat nooit aan een zuigeling het geloof wordt ingegoten, omdat het geloof het deel is van een denker.

Wel zagen zij dat de doop heilig en een sacrament is, omdat deze tot een teken en tot een gedachtenis is dat de mens kan worden wederverwekt uit de Heer door de ware dingen vanuit het Woord, tot een teken voor de hemel en tot een gedachtenis voor de mens en dat de mens door de doop wordt binnengeleid in de Kerk, zoals de zonen Israëls door de overgang van de Jordaan in het land Kanaän en zoals de bewoners van Jeruzalem tot de opneming van de Heer door de doop van Johannes, want zonder dat teken in de hemel vóór de engelen hadden de Joden niet kunnen blijven bestaan en leven bij het komen van Jehovah, dat wil zeggen, van de Heer in het vlees.

Eender aan deze dingen waren die welke zij hadden bekrachtigd ten aanzien van de rechtvaardigmaking.

Dat er geen toerekening van de verdienste van de Heer is, noch dat die kan bestaan, zie het werk ‘de Leer van het Nieuwe Jeruzalem aangaande de Heer’, nr. 18.

En dat het erfboze, dat de erfzonde - hoewel het letterlijk niet erfzonde is maar oerzonde - wordt genoemd, niet uit Adam is, maar uit de eigen ouders in opeenvolging, zie het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid’, nr. 277.

Wat Adam in het Woord betekent, zie nr. 241.

777. En kaneel en reukwerk en zalf en wierook, betekent dat zij niet langer de eredienst hebben vanuit de geestelijke goede en ware dingen, omdat zij niet iets vanbinnen in de eredienst hebben dat met het eerdergenoemde overeenstemt.

In het voorgaande vers is gehandeld over alle dingen die van de leer van de Kerk zijn; maar in dit vers wordt gehandeld over alle dingen die van de eredienst van de Kerk zijn; eerst worden de dingen van de leer behandeld en daarna volgen die welke van de eredienst zijn, aangezien vanuit de goede en de ware dingen van de leer de hoedanigheid van de eredienst is; de eredienst immers is niets anders dan een uiterlijke daad, waarin de innerlijke dingen zijn die van de leer zijn; zonder deze is de eredienst zonder het wezen ervan en zonder leven en ziel. Omdat nu alle dingen die van de leer zijn, betrekking hebben op de goede dingen die van de liefde en van de naastenliefde zijn en op de ware dingen die van de wijsheid en van het geloof zijn, en die goede en ware dingen, volgens de graden van de orde ervan: hemels, geestelijk en natuurlijk zijn, is het dus eveneens zo gesteld met alle dingen van de eredienst; en omdat in het voorgaande vers in de eerste plaats de geestelijke dingen van de leer worden genoemd, worden hier dus eveneens de geestelijke dingen van de eredienst genoemd, te weten: kaneel, reukwerk, zalf en wierook en worden in de tweede plaats de hemelse dingen van de eredienst genoemd, namelijk: wijn, olie, meelbloem en tarwe en worden in de derde plaats de natuurlijke dingen van de eredienst genoemd, te weten: de lastdieren en de schapen; dat al die goede en ware dingen van de eredienst zullen zijn vanuit het Woord, wordt daarmee aangeduid dat zij zijn van: paarden, koetswagens, lichamen en zielen van de mensen; dit is de reeks van de dingen in de geestelijke zin in dit vers.

Maar onder al die zaken die in dit vers worden opgesomd, wordt iets eenders verstaan als onder de dingen die in het voorgaande vers zijn genoemd, namelijk dat die goede en ware dingen bij hen niet zijn, omdat zij die dingen niet bij zich hebben als daarmee overeenstemmen; dit blijkt uit hetgeen voorafgaat, waar dit staat, dat de stad Babylon met vuur verbrand zal worden en niemand haar koopwaren meer zal kopen, verzen 8 tot 11; en uit

datgene, waar dit staat, dat alle vette en glanzende dingen van haar zijn heengegaan en niet meer gevonden zullen worden, vers 14; en dat zij verwoest zijn, vers 16,19.

Maar nu zal iets worden gezegd over die opsommingen, namelijk: kaneel, reukwerken, zalf en wierook; deze zaken worden genoemd, omdat daarmee rokingen plaatsvonden; dat met het roken wordt aangeduid de eredienst van de Heer vanuit de geestelijke goede en ware dingen, zie de nrs. 277, 392; en dat de rokingen behaagden omdat die van welriekende substanties waren die overeenstemden, nr. 394; alle welriekende substanties waarmee het werd bereid, worden verstaan onder: kaneel, reukwerken en zalf en het wezenlijke ervan onder wierook; dit blijkt uit de opsomming van de aromatische stoffen waaruit het vervaardigd werd, bij Mozes: *'Jehovah zei tot Mozes: Neem tot u aromaten, stacte, oniche en galban en zuivere wierook; en maak ze tot een reukwerk, een zalf, het werk des apothekers, gezouten, zuiver, heilig'*, (Exodus 30:34-37); hiermee vonden de rokingen plaats, waarmee de eredienst vanuit de geestelijke goede en ware dingen werd aangeduid, zoals is gezegd; hier wordt kaneel genoemd in de plaats van al de daar genoemde aromatische stoffen.

Wat echter die aromatische stoffen elk afzonderlijk in de geestelijke zin betekenen, kan men zien in het werk 'Hemelse Verborgenheden' over Exodus, waar die zaken afzonderlijk zijn ontvouwd.

778. En wijn en olie en meelbloem en tarwe, betekent dat zij niet langer een eredienst hebben vanuit de hemelse ware en goede dingen, omdat zij niet binnenin de eredienst de dingen hebben die met de eerdergenoemde overeenstemmen.

Dit is eender aan de dingen die eerder zijn gezegd, met dit verschil alleen, dat met deze de hemelse goede en ware dingen worden aangeduid, die hemels worden genoemd en geestelijk zijn, nr. 773; en dat deze dingen, omdat zij die niet hebben, ook niet in de eredienst van hen zijn; want, zoals eerder is gezegd, de goede en ware dingen van de leer zijn in de eredienst zoals de ziel in het lichaam en daarom is een eredienst zonder die een onbezielde eredienst die in de uiterlijke dingen heilig is, maar waarin niet enig heilig innerlijke is.

Dat de wijn het ware vanuit het goede van de liefde betekent, nr. 316; dat de olie het goede van de liefde betekent, zal men in het volgende artikel zien; met de meelbloem wordt het hemels ware aangeduid en met de tarwe wordt het hemels goede aangeduid.

Dat met de wijn, de olie, de meelbloem en de tarwe, de ware en de goede dingen van de eredienst worden aangeduid, is omdat daaruit de drankoffers en de spijsoffers bestonden, die tezamen met de slachtoffers op het altaar werden geofferd en met de slachtoffers en met de gaven die op het altaar werden geofferd, wordt de eredienst aangeduid; de eredienst immers bestond voornamelijk daarin, dat de drankoffers die wijn waren, op het altaar tezamen met de slachtoffers geofferd werden; dit kan men zien in, (Exodus 29:40; Leviticus 23:12,13,18,19; Numeri 15:2-15; 28:11-15,18; 29:1-7; Jesaja 57:6; 65:11; Jeremia 7:18; 44:17-19; Ezechiël 20:28; Joël 1:9; Psalm 16:4; Deuteronomium 32:38).

Dat ook de olie op het altaar tezamen met de slachtoffers werd geofferd, (Exodus 29:40; Numeri 15:2-15; 28:1).

Dat de spijsoffers, die uit tarwebloem waren, tezamen met de slachtoffers op het altaar werden geofferd, (Exodus 29:40; Leviticus 2:1-13; 5:11-13; 6:7-14; 7:9-13; 23:12,13,17; Numeri 6:14-21; 15:2-15; 18:8-20; 28:1-15; 29:1-7; Jeremia 33:18; Ezechiël 16:13,19; Joël 1:9; Maleachi 1:10,11; Psalm 141:2).

De broden der aangezichten of de toonbroden op de tafel in de tabernakel waren ook bereid uit tarwebloem, (Leviticus 23:17; 24:5-9).

Hieruit kan men zien, dat deze vier: wijn, olie, bloem en tarwe, heilige en hemelse dingen van de eredienst waren.

779. Aangezien olie hier onder de heilige dingen van de eredienst wordt genoemd en het hemels goede betekent, zal hier iets worden gezegd over ‘de olie der zalving’, die bij de Ouden in gebruik was en daarna aan de zonen Israëls werd bevolen.

Dat zij in de Oude tijden de tot zuilen opgerichte stenen zalfden, blijkt uit, (Genesis 28:18,18,22).

Dat zij ook de oorlogswapens, de lange en de ronde schilden zalfden, (2 Samuël 1:21; Jesaja 21:5).

Dat het bevolen was dat zij de olie der heiligheid zouden bereiden, waarmee zij alle heilige dingen van de Kerk zouden zalven, dat zij het altaar en alle vaten ervan zalfden en verder de tabernakel en alle dingen ervan, (Exodus 30:22-33; 40:9-11; Leviticus 8:10-12; Numeri 7:1). Dat zij daarmee ook degenen zalfden die het priesterschap zouden bekleden en hun klederen, (Exodus 29:7,29; 30:30; 40:13-15; Leviticus 8:12; Psalm 133:1-3).

Dat zij daarmee de profeten zalfden, (1 Koningen 19:15,16).

Dat zij daarmee de koningen zalfden en dat daarom de koningen de gezalfden van Jehovah werden genoemd, (1 Samuël 10:1; 15:1; 16:3,6,12,13; 24:7,11; 26:9,11,16,23) 2 Samuël 1:16; 2:4,7; 5:3,17; 19:21; 1 Koningen 1:34,35; 19:15,16; 2 Koningen 9:3; 11:12; 23:30; Klaagliederen 4:20; Habakuk 3:13; Psalm 2:2,6; Psalm 20:6; Psalm 28:8; Psalm 45:8; 84:9; Psalm 89:21,39,52; Psalm 132:17).

Dat de zalving door de olie der heiligheid werd bevolen, is omdat olie het goede van de liefde betekende en de Heer uitbeeldde, Die ten aanzien van Zijn Menselijke Zelf en Alleen de Gezalfde van Jehovah is, niet gezalfd met olie maar met het Goddelijk Goede Zelf van de Goddelijke Liefde; en daarom wordt Hij Messias genoemd in het Oude Testament en Christus in het Nieuwe, (Johannes 1:41; 4:25); en Messias en Christus betekenen de Gezalfde; vandaar is het, dat de priesters, de koningen en alle dingen van de Kerk werden gezalfd en dat zij wanneer zij gezalfd waren, heilig werden genoemd; niet dat zij in zich heilig waren, maar omdat zij daardoor de Heer uitbeeldden ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; vandaar was het heiligschennis de koning te kwetsen, omdat hij de gezalfde van Jehovah was, (1 Samuël 24:7,11; 26:9; 2 Samuël 1:6; 19:22).

Bovendien was het als gebruik aanvaard zichzelf en anderen te zalven om de blijdschap van het gemoed en de welwillendheid te betuigen, maar met gewone olie of een andere edele olie, maar niet met de olie der heiligheid, (Mattheüs 6:17; Markus 6:13; Lukas 7:46; Jesaja 61:3; Amos 6:6; Micha 6:15; Psalm 92:11; Psalm 104:15; Daniël 10:37; Deuteronomium 28:40); dat het niet was geoorloofd zichzelf of anderen met de olie der heiligheid te zalven, (Exodus 30:32,33).

780. En lastdieren en schapen, betekent dat zij niet langer de eredienst hebben vanuit de uiterlijke of natuurlijke goede en ware dingen van de Kerk, omdat zij niet iets binnenin de eredienst hebben dat met eerdergenoemde dingen overeenstemt.

Deze dingen zijn eender als die welke eerder in de nrs. 777 en 778 zijn ontvouwd, met dit verschil dat het daar de geestelijke goede en ware en de hemelse goede en ware dingen zijn, maar hier de natuurlijke goede en ware dingen, zie over het onderscheid ervan nr. 773.

Met de lastdieren en de schapen worden de slachtoffers aangeduid, het offeren vond plaats met: ossen, stieren, bokken, schapen, jonge geitenbokken, rammen, geiten, lammeren; de ossen en de stieren worden verstaan onder de lastdieren en de jonge geitenbokken, de rammen, de geiten, de lammeren onder de schapen; en de slachtoffers waren de uiterlijkheden van de eredienst, die ook de natuurlijke dingen van de eredienst worden genoemd.

781. En van paarden en van koetswagens en van lichamen en van zielen van de mensen, betekent al die dingen volgens het verstand van het Woord en de leer daaruit en volgens de goede en de ware dingen van de zin van de letter ervan, die zij niet hebben, omdat zij het

Woord vervalsen en echtbreken door de dingen die daar zijn, tegen de echte zin in ervan aan te wenden tot de heerschappij over de hemel en de wereld.

Deze tekst wordt in de tweede naamval gezegd, omdat zij van die dingen zijn die voorafgaan; dat met paarden het verstand van het Woord wordt aangeduid, zie nr. 298; dat met de wagens de leer vanuit het Woord wordt aangeduid, nr. 437; vandaar iets eenders met koetswagens; dat met de lichamen en de zielen van de mensen de goede en de ware dingen van de letterlijke zin van het Woord worden aangeduid, is omdat daarmee eendere dingen worden aangeduid als met het lichaam en het bloed in het Gewijde Avondmaal; met het Lichaam daar wordt het Goddelijk Goede aangeduid en met het Bloed het Goddelijk Ware van de Heer; en omdat dit de betekenis is, betekenen zij ook het Goddelijk Goede en het Goddelijk ware van het Woord, omdat de Heer het Woord is; maar voor bloed wordt hier in de plaats ervan ziel gezegd; de oorzaak ervan is de volgende: dat met de ziel eveneens het ware wordt aangeduid, zie nr. 681; en omdat het bloed in het Woord de ziel wordt genoemd, (Genesis 9:4,5; Leviticus 17:12-14; Deuteronomium 27:25, iets eenders wordt aangeduid met ‘de ziel des mensen’, (Ezechiël 27:13); en verder ook met ‘het zaad des mensen’, (Daniël 2:43).

Eendere dingen worden met de paarden en de koetswagens aangeduid bij Jesaja: *‘Dan zullen zij al uw broeders brengen op paarden en op de wagen en op koetswagens en op muil dieren en op snelle lopers tot de berg van Mijn Heiligheid, Jeruzalem’*, (Jesaja 66:20); dit wordt gezegd ten aanzien van de Nieuwe Kerk van de Heer, namelijk Jeruzalem, ten aanzien van degenen daar die in het verstand van het Woord zijn en in de leer daaruit, te weten de paarden, de wagens en de koetswagens.

Omdat nu degenen die van het rooms-katholieke godsdienstige zijn, het Woord vervalsen en echtbreken door het aan te wenden tot de heerschappij over de hemel en de wereld, zo wordt er aangeduid, dat zij niet enige goede en ware dingen vanuit het Woord hebben en dus ook niet in hun leer; hierover bij Jeremia: *‘Hij heeft mij opgegeten, hij heeft mij verward, de koning van Babel; hij heeft mij gesteld tot een ledig vat; hij heeft mij opgeslokt zoals een walvis, hij heeft zijn buik gevuld met mijn lekkernijen’*, (Jeremia 51:34,35).

‘Het zwaard tegen de paarden van Babel en tegen haar wagens en tegen haar schatten, opdat zij geplunderd worden; droogte over haar wateren, opdat zij uitdrogen; omdat het een land is van gesneden beelden en zij zich beroemen op huiveringwekkende dingen’, (Jeremia 50:37,38).

782. En de vruchten des verlangens van uw ziel zijn van u heengegaan en alle vette en glanzende dingen zijn van u heengegaan en gij zult die niet meer vinden, betekent dat alle zegeningen en gelukzaligheden van de hemel, ook de uiterlijke, zodanig als zij door hen worden begeerd, geheel en al zullen vluchten en niet langer zullen verschijnen, omdat er niet enig hemelse en geestelijke aandoeningen van het goede en het ware bij hen zijn.

Met de vruchten des verlangens van de ziel, wordt niet iets anders aangeduid dan de zegeningen en de gelukzaligheden van de hemel, omdat deze zijn de vruchten van alle dingen van de leer en van de eredienst, waarover is gehandeld en omdat zij de verlangens van de mensen zijn wanneer zij sterven en eveneens de verlangens wanneer zij pas in de geestelijke wereld zijn aangekomen; met de vette en de glanzende dingen worden de hemelse en geestelijke aandoeningen van het goede en het ware aangeduid, met de vette dingen de aandoeningen van het goede, waarover hierna; en met de glanzende de aandoeningen van het ware, die glanzend worden genoemd, omdat die hun bestaan hebben vanuit het licht van de hemel en de glans ervan in het gemoed, waarvandaan het inzicht van het goede en het ware en de wijsheid is; met heengaan en die niet meer vinden, wordt aangeduid dat zij zullen vluchten en niet langer zullen verschijnen; omdat zij niet in enig hemels en geestelijk goede en ware zijn; dat er wordt gezegd dat het ook het geval zal zijn met de uiterlijke, zodanig als die door hen worden begeerd, is omdat geen andere zegeningen en gelukzaligheden en aandoeningen

door hen worden begeerd dan lichamelijke en wereldse en zij vandaar niet kunnen weten wat en hoedanig die zijn welke de hemelse en de geestelijke worden genoemd.

Maar laat dit worden toegelicht door de ontdekking van hun lot na de dood; al degenen van dat godsdienstige, die in de liefde van de heerschappij vanuit de liefde van zich en daaruit in de liefde van de wereld zijn geweest, snakken, als zij in de geestelijke wereld komen – wat terstond na de dood plaatsvindt – naar niets anders dan naar de heerschappij en de wellusten van het gemoed vanuit die liefden en naar de wellusten van het lichaam vanuit de rijkdom; de regerende liefde immers met de aandoeningen ervan of begeerten en verlangens, blijven elk mens na de dood bij; maar omdat de liefde van heersen vanuit de liefde van zich over de heilige dingen van de Kerk en van de hemel, welke dingen alle Goddelijke dingen van de Heer zijn, duivels is, worden zij daarom na volbrachte tijd van hun genoten gescheiden en in de hel geworpen; niettemin worden degenen die vanuit hun godsdienstige in een uiterlijke Goddelijke eredienst zijn geweest, eerst onderricht wat en hoedanig de hemel is en wat en hoedanig de gelukzaligheden van het eeuwige leven, namelijk dat het louter zegeningen zijn die invloeden bij eenieder in de hemel uit de Heer, volgens de hoedanigheid van de hemelse aandoening van het goede en ware bij hen; maar omdat zij niet tot de Heer zijn gegaan en vandaar niet verbonden zijn met Hem en eveneens niet in een zodanige aandoening van het goede en ware zijn geweest, hebben zij van die dingen een afkeer en wenden zij zich af en dan begeren zij de wellusten van de liefde van zich en van de wereld en dit zijn louter natuurlijke en lichamelijke wellusten; maar omdat het aan die wellusten is ingeënt om boos te doen, vooral aan hen die de Heer vereren en dus aan de engelen van de hemel, worden zij daarom ook van die wellusten beroofd en dan geworpen onder hun lotgenoten die in de helse werkhuisen in verachting en ellende zijn; maar deze dingen overkomen hun volgens de graad van de liefde van de heerschappij over de Goddelijke dingen van de Heer, volgens welke graad er bij hen de verwerping van de Heer is.

Hieruit kan nu vaststaan dat met de vruchten des verlangens van uw ziel zijn heengegaan en alle vette en glanzende dingen zijn van u heengegaan en gij zult die niet meer vinden, wordt aangeduid, dat alle zegeningen en gelukzaligheden van de hemel, ook de uiterlijke, zodanig als die door hen worden begeerd, geheel en al zullen vluchten en niet langer zullen verschijnen, omdat er niet enige aandoeningen van het goede en het ware bij hen zijn.

Dat de vette dingen de hemelse goede dingen en de aandoeningen ervan en de verkwikkingen van de aandoeningen betekenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen: *‘Let op Mij, eet het goede, opdat uw ziel zich verlustige in vettigheid’*, (Jesaja 55:2).

‘Ik zal de ziel van de priesters vullen met vettigheid en Mijn volk zal met het goede verzadigd worden’, (Jeremia 31:14).

‘Mijn ziel zal verzadigd worden met smeer en vettigheid en met lippen der liederen zal mijn mond loven’, (Psalm 63:6).

‘Zij worden vervuld met vettigheid van Uw huis en met de stroom van Uw verrukkingen drinkt Gij hen’, (Psalm 36:9).

‘Jehovah zal alle volken op deze berg een gastmaal maken van vettigheden, van vettigheden vol van merg’, (Jesaja 25:6).

‘Zij zullen nog inkomst hebben in de ouderdom, vet en groen zullen zij zijn, om te verkondigen dat Jehovah waarachtig is’, (Psalm 92:15,16).

‘Dat zij op het gastmaal dat Jehovah maken zal, vettigheid tot verzadiging toe zullen eten en bloed tot dronkenschap toe zullen drinken’, (Ezechiël 39:19).

‘Jehovah zal uw brandoffer vet maken’, (Psalm 20:4).

Omdat vettigheid het hemels goede betekent, was het daarom ingesteld dat alle vettigheid vanuit de slachtoffers op het altaar verbrand zouden worden, (Exodus 29:13,22; Leviticus 1:8; 3:3-16; 4:8-35; 7:3,4,30,31; 17:6; Numeri 18:17,18).

In de tegengestelde zin worden met vetten degenen aangeduid die van het goede walgen en het, omdat het al te veel is, verachten en verwerpen, (Deuteronomium 32:15; Jeremia 5:28; 50:11; Psalm 17:10; Psalm 20:3; Psalm 78:31; Psalm 119:70) en elders.

De kooplieden van deze dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan om de vrees van haar pijniging, wenend en rouwend, betekent de staat vóór de verdoemenis en dan de vrees en de weeklacht van hen die met allerlei dispensaties en beloften van hemelse vreugden, winst hebben behaald.

Met de kooplieden van deze dingen, namelijk, van de vruchten des verlangens van de ziel en van de vette en de glanzende dingen, waarover in het voorgaande vers, worden degenen aangeduid die met allerlei dispensaties en beloften van hemelse vreugden rijk zijn geworden, dat wil zeggen, winst hebben behaald; onder deze kooplieden worden allen, zowel de hogeren als de lageren in hun kerkelijke rangschikking verstaan, die met zulke dingen winst hebben behaald; dat het ook de hogeren zijn, blijkt uit vers 23 van dit hoofdstuk, waar gezegd wordt, ‘omdat uw kooplieden, de groten der aarde waren’; dat het lageren zijn, blijkt uit vers 11; zie eerder in nr. 771.

Met van verre staan om de vrees van de pijniging, wenend en rouwend, wordt aangeduid zolang zij nog in een van de verdoemenis verwijderde staat zijn en toch in de vrees dan voor de straffen en vanwege die weeklagen, zoals eerder in nr. 769, waar eendere dingen worden gezegd.

784. Wat betreft de dispensaties of ontheffingen waarmee zij winst behalen, deze zijn er verschillende: er zijn er met betrekking tot het aangaan van echtverbintenissen tussen, bij wet, verboden graden; met betrekking tot echtscheidingen; omtrent boze dingen, zelfs hele afschuwelijke en dan vrijstelling van tijdelijke straffen; en verder aflaten, dispensaties omtrent bedieningen, buiten alle mogendheid of gezag van de wereldlijke overheden om; waaronder ook de bevestigingen van hertogdommen en vorstendommen zijn; bovendien met beloften van hemelse vreugden, die aan degenen zijn gedaan die de kloosters verrijken en de schatten ervan vermeerderen, door hun gaven goede werken te noemen, in zich heilig en ook de verdiensten; tot welke dingen zij worden gebracht door het ingeprente geloof ten aanzien van de mogendheid en de hulp van hun heiligen en ten aanzien van de door hen gedane wonderen; vooral belagen zij de rijken wanneer zij ziek zijn en dan jagen zij hen ook schrik aan voor de hel en zo persen zij met geweld af; door misoffers voor hun zielen te beloven naar gelang van de waarde van het legaat en door die misoffers een geleidelijke verlossing uit de plaats van de marteling, die zij vagevuur noemen en daarop het binnenlaten in de hemel.

Wat het vagevuur aangaat, zo kan ik verzekeren dat het een zuiver Babylonisch verzinsel is uit winstbejag en dat het niet bestaat, noch kan bestaan; elk mens komt na de dood eerst in de wereld der geesten, die midden tussen de hemel en de hel is, en daar wordt hij voorbereid òf tot de hemel òf tot de hel, eenieder volgens zijn leven in de wereld; en in die wereld is er voor niemand pijniging, maar de boze mens komt dan pas in pijniging, wanneer hij na de voorbereiding in de hel is; er zijn in die wereld talloze gezelschappen, waarin eendere vreugden zijn als op aarde; de oorzaak hiervan is dat zij die daar zijn, verbonden zijn met de mensen op aarde, die ook in het midden tussen hemel en hel zijn; de uiterlijke dingen van hen worden daar achtereenvolgens afgelegd en zo worden de innerlijke dingen geopend en wel zodanig dat de regerende liefde, die, omdat zij de liefde van het leven is en de binnenste en heersende liefde over de uiterlijke dingen, wordt onthuld; na deze onthulling blijkt hoedanig de mens is; en volgens de hoedanigheid van die liefde wordt hij vanuit de wereld der geesten tot zijn plaats gezonden; indien hij goed is in de hemel en indien hij boos is in de hel.

Dat dit zo is, is als zeker te weten gegeven, omdat het mij uit de Heer is gegeven, tezamen te zijn met degenen die in die wereld zijn en alle dingen te zien en zo uit ondervinding zelf mee te delen en dit nu al twintig jaren achtereen; en daarom kan ik verzekeren, dat het vagevuur

een verzinsel is, dat duivels genoemd kan worden, omdat het verzonnen is om het winstbejag en om de macht over de zielen, ook van de gestorvenen, na de dood.

785. En zeggende: Wee, wee, die grote stad, omkleed met fijn lijnwaad en purper en scharlaken en verguld met goud en met kostelijk gesteente en met parels, omdat in één uur zo grote rijkdommen zijn verwoest, betekent de zware weeklacht dat hun prachtige dingen en winsten zo plotseling en volslagen vernietigd zijn.

Met wee, wee, wordt de zware weeklacht aangeduid, nr. 769, met die grote stad, wordt het rooms-katholieke godsdienstige aangeduid, omdat er wordt gezegd omkleed met fijn lijnwaad en purper en verguld met goud, wat niet gezegd kan worden van een stad, maar van het godsdienstige; met omkleed met fijn lijnwaad, purper en scharlaken en verguld met goud, met kostelijk gesteente en met parels, worden eerdere dingen aangeduid als eerder in de nrs. 725 tot 727, waar dezelfde woorden staan; in het algemeen de prachtige dingen in de uiterlijke vorm; met omdat in één uur zo grote rijkdommen zijn verwoest, wordt aangeduid dat hun winsten zo plotseling en volslagen zijn vernietigd; met één uur wordt aangeduid plotseling en volslagen, nr. 769; omdat met de tijd en met alle dingen van de tijd, staten worden aangeduid, nr. 476.

Hieruit blijkt, dat met deze woorden die dingen worden aangeduid die eerder zijn aangevoerd. Over de verwoesting van Babel worden eerdere dingen gezegd bij Jeremia:

‘Het land van Babel is vol van schuld tegenover de Heilige Israëls; de gedachten van Jehovah staan tegen haar, om haar te stellen tot verlating; zij zullen van u geen steen nemen voor de hoek of een steen der fundamenten, omdat gij de woestheid der eeuw zult zijn.

Babel zal zijn tot steenhopen, een habitakel der draken, tot een ontzetting en een aanfluiting. Babel is teruggebracht tot verlating; de zee klimt over haar op, door de veelheid van haar golven is zij bedekt; haar steden zijn teruggebracht tot verlating, tot een land der droogte en der verlatenheid’, (Jeremia 51:5,26,29,37,41-43).

786. En alle stuurman en een elk op schepen verkerend en de bootsgezellen en zovelen als ter zee werken, betekent zij die leken worden genoemd, zowel zij die in grotere waardigheid als zij die in kleinere waardigheid zijn aangesteld, tot aan het lagere volk toe, die dat godsdienstige zijn toegedaan en het liefhebben en kussen, of van harte erkennen en vereren. Van vers 9 tot 16 is gehandeld over de geestelijken, die krachtens dat godsdienstige in de heerschappij zijn geweest en de Goddelijke Mogendheid van de Heer hebben uitgeoefend en daarmee de wereld hebben gewonnen; nu wordt gehandeld over hen die niet in enige rangorde van bediening zijn, maar toch dat godsdienstige liefhebben en kussen of van harte erkennen en vereren, die leken worden genoemd; onder alle stuurman worden de hoogsten van hen verstaan, namelijk de keizers, koningen, hertogen en vorsten; onder een elk op schepen verkerend, worden degenen verstaan die in verschillende functies zijn in grotere en kleinere graad; onder de bootsgezellen, worden de laagsten verstaan, die het lagere volk worden genoemd; onder zovelen als ter zee werken, worden verstaan allen in het algemeen die dat godsdienstige zijn toegedaan en dit liefhebben en kussen of van harte erkennen en vereren; dat al dezen hier worden verstaan, blijkt uit de reeks van de dingen in de geestelijke zin; en uit de betekenis van op schepen en van de op schepen verkerenden en van de bootsgezellen en uit de betekenis van de ter zee werkenden; onder de stuurlieden van de schepen en de daarop verkerenden en de bootsgezellen, kunnen geen anderen worden verstaan dan zij die de dingen aanbrengen die eerder koopwaren worden genoemd, namelijk de zaken die zij in hun schatkamers verzamelen en ook de bezittingen en in ruil waarvoor zij zegeningen en zaligsprekingen aannemen, als verdiensten en andere dergelijke dingen die zij voor hun zielen verlangen; en wanneer dezen daaronder worden verstaan, is het duidelijk dat onder alle stuurman hun hoogsten worden verstaan, onder een elk op schepen verkerende, allen die in een aan hen ondergeschikt ambt zijn en onder de bootsgezellen de laagsten; dat met de

schepen worden aangeduid de geestelijke koopwaren, namelijk de erkenningen van het ware en goede, zie nr. 406; hier de natuurlijke koopwaren en waarvoor in ruil zij, zoals zij menen, geestelijke koopwaren meenemen; dat onder zovelen ter zee werken, allen, wie dan ook, worden verstaan die dat godsdienstige liefhebben en kussen of van harte erkennen en vereren, is omdat met de zee dat godsdienstige wordt aangeduid; met de zee immers wordt het uiterlijke van de Kerk aangeduid, nrs. 238, 290, 403-405, 470, 565[a], 659, 661; en dit godsdienstige is louter uiterlijk.

Eendere dingen worden aangeduid met het volgende bij Jesaja: *‘Zo zei Jehovah, uw Verlosser, de Heilige Israëls: Om ulieder wil heb Ik naar Babel gezonden en Ik zal alle grendels neerwerpen, en [de Chaldeeën] van wie in de schepen het geroep is; aldus zei Jehovah, Die in de zee een weg en in de sterke wateren een pad maakte’*, (Jesaja 43:14,16); er wordt gezegd het geroep in de schepen, zoals eveneens hier dat zij van verre stonden en vanuit de schepen riepen en eveneens bij Ezechiël: *‘Van de stem des geroeps uwer schippers zullen de voorsteden beven en alle die de riem houden, alle bootsgezellen en schippers der zee zullen vanuit hun schepen nederklimmen en over u bitterlijk roepen’*, (Ezechiël 27:28-30); deze dingen gelden de verwoesting van Tyrus, waarmee wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de erkenningen van het ware en goede.

Maar men moet weten dat hier geen anderen worden verstaan, dan degenen die dat godsdienstige liefhebben en kussen of van harte erkennen en vereren.

Diegenen uit hetzelfde godsdienstige daarentegen, die het weliswaar erkennen omdat zij daarin geboren en opgevoed zijn en niet iets weten ten aanzien van de sluwheden en de strikken van hen die voor zich de goddelijke eredienst opeisen en om alle dingen van allen in de wereld te bezitten en die toch de goede dingen doen vanuit een oprecht hart en ook hun ogen tot de Heer hebben gekeerd, dezen komen na de dood onder de gezegenden, want, wanneer zij onderricht zijn, nemen zij de waarheden op en verwerpen zij de aanbidding van de paus en de aanroeping van de heiligen en erkennen zij de Heer als de God van hemel en aarde, worden tot de hemel verheven en worden engelen; en daarom zijn er uit hen ook verscheidene hemelse gezelschappen in de geestelijke wereld, waarover hooggeëerden, die op eendere wijze hebben geleefd, zijn aangesteld; er werd te zien gegeven, dat ook sommigen die: keizers, koningen, hertogen en vorsten waren geweest, die weliswaar de paus hadden erkend als de hoogste van de Kerk, maar niet als de stedehouder van de Heer en eveneens enige dingen uit de pauselijke bullen hadden erkend, maar toch het Woord heilig hadden gehouden en gerecht hadden gehandeld in hun beheer, over die gezelschappen waren aangesteld, zie het werk, *‘vervolg over het Laatste Gericht en aangaande de geestelijke wereld’*, nrs. 58 tot 60, enige dingen uit ondervinding meegedeeld.

787. Stonden van verre en riepen, ziende de rook van haar verbranding, zeggende: Welke was die grote stad gelijk, betekent in een verwijderde staat hun rouw over de verdoemenis van dat godsdienstige, waarvan zij hadden geloofd dat het ver boven elke andere godsdienst in de wereld uitmuntte.

Met zij stonden van verre wordt aangeduid, terwijl zij nog in een van de verdoemenis verwijderde staat zijn, niettemin in de vrees voor straffen, nr. 769, 783; met zij riepen, wordt hun rouw aangeduid; met de rook van haar verbranding, wordt de verdoemenis vanwege de echtbreking en de ontwijding van het Woord aangeduid, nr. 766, 767; met zeggende: Welke was die grote stad gelijk, wordt aangeduid dat zij hadden geloofd dat dit godsdienstige ver boven elke andere godsdienst in de wereld uitmuntte; met die grote stad wordt dat godsdienstige aangeduid, zoals eerder meermalen.

Dat zij geloven dat dit godsdienstige ver boven elke andere godsdienst uitmunt en dat het de Kerk Moeder, Koningin en de Heerseres is, is bekend en verder is het ook bekend aan hen die daarop letten, dat opdat zij zo geloven, dit geloof aanhoudend door kanunniken en monniken wordt ingegoten en dat zij dit doen vanuit het vuur van te heersen en winst te maken; toch

kunnen de leken vanwege de macht van de overheersing van hen niet terugtreden van alle uiterlijke dingen van dat godsdienstige, maar zij kunnen wel van de innerlijke dingen ervan terugtreden, aangezien alle vrijheid is overgelaten en wordt overgelaten aan de wil en het verstand van de mens en vandaar aan diens aandoening en denken.

788. En zij wierpen stof op hun hoofden en riepen wenend en rouwend, zeggende: Wee, wee, die grote stad, betekent hun smart en rouw innerlijk en uiterlijk, namelijk de weeklacht, dat een zo uitmuntend godsdienstige geheel en al vernietigd en verdoemd is.

Met stof op de hoofden werpen, wordt de innerlijke smart en rouw aangeduid om de vernietiging en de verdoemenis, waarover hierna; met roepen, wenend en rouwend, wordt de uiterlijke smart en rouw aangeduid; met wenen wordt de rouw van de ziel aangeduid en met rouwen de rouw van het hart; met wee, wee, die stad, wordt de zware weeklacht over de vernietiging en de verdoemenis aangeduid; dat wee de weeklacht over de rampspoed, de rampzaligheid en de verdoemenis betekent en vandaar wee, wee, de zware weeklacht, zie de nrs. 416, 769, 785; en dat de stad dit godsdienstige betekent, nr. 785 en elders.

Dat met stof op het hoofd werpen de innerlijke smart en rouw om de vernietiging en de verdoemenis wordt aangeduid, staat uit het volgende vast: *‘Zij zullen bitterlijk roepen en zij zullen stof op hun hoofd doen opkomen en zich wentelen in as’*, (Ezechiël 27:30).

‘Zij zitten op de aarde, de ouderen der dochter Zions en zij doen stof op hun hoofd opkomen’, (Klaagliederen 2:10).

‘De vrienden van Job scheurden hun rokken en strooiden stof op hun hoofden’, (Job 2:12).

‘Daal af en zit op het stof, gij dochter van Babel, zit op de aarde, geen troon voor u’, (Jesaja 47:1) en elders.

Dat zij stof op de hoofden wierpen, wanneer zij innerlijke smart voelden, had als oorzaak, dat het stof het verdoemde betekende, zoals blijkt uit, (Genesis 3:14, Mattheüs 10:14; Markus 6:11; Lukas 10:10-12); en het stof op het hoofd beeldde de erkenning uit dat zij vanuit zich verdoemd waren en zo de boetedoening, zoals in, (Mattheüs 11:21; Lukas 10:13); dat het stof het verdoemde betekent, is omdat de aarde boven de hellen in de geestelijke wereld uit louter stof zonder gras en kruid bestaat.

789. Waarin rijk zijn geworden allen hebbende schepen in de zee, vanwege haar kostelijkheid, omdat zij in één uur verwoest zijn geworden, betekent daarom dat door de heilige dingen van dat godsdienstige allen, zovelen als daarvan kopen wilden, verzoend werden en voor wereldse en tijdelijke rijkdommen geestelijke en eeuwige rijkdommen zouden ontvangen en dat nu niemand die ontvangt.

Met rijk worden vanwege haar kostelijkheid, wordt aangeduid door de heilige dingen van dat godsdienstige God verzoenen of geloven dat men voor tijdelijke en vergankelijke koopwaren of rijkdommen, geestelijke en eeuwige koopwaren of rijkdommen ontvangt, dat wil zeggen, dat men voor goud, zilver, kostelijk gesteente, parels, purper en de overige dingen die in vers 12 en 13 worden opgesomd, zegeningen en gelukzaligheden na de dood zal ontvangen; deze dingen worden verstaan onder de kostelijkheid waarmee zij, naar eigen zeggen, vanwege die stad waren verrijkt; dat zij ook zo spreken, is bekend; daarmee dat zij in één uur verwoest zijn geworden, wordt aangeduid dat vanwege de vernietiging van dat godsdienstige dan niemand de heilige dingen van degenen van dat godsdienstige kan kopen; hieruit blijkt dat met deze woorden de zaken worden aangeduid die eerder zijn aangevoerd.

Dat de heilige dingen van de Kerk met kostelijke dingen worden aangeduid, blijkt uit deze plaatsen: *‘Gezegend van Jehovah zij het land van Jozef, van de kostelijke dingen des hemels, van de kostelijke dingen der inkomsten van de zon, van de kostelijke dingen van het voortbrengsel der maanden, van de kostelijke dingen van de heuvelen der eeuwigheid en van de kostelijke dingen van de aarde’*, (Deuteronomium 33:13-15).

‘Een kostelijke zoon is Mij Efraïm, een boreling der verrukkingen’, (Jeremia 31:20); onder Efraïm wordt het verstand van het Woord verstaan.

‘De kostelijke zonen van Zion zijn meer dan zuiver goud geschat’, (Klaagliederen 4:2); de zonen van Zion zijn de ware dingen van de Kerk; en elders in, (Jesaja 13:12; 43:4; Psalm 36:8; Psalm 45:10; Psalm 49:9; Psalm 116:15).

Vandaar nu is het dat er gezegd wordt dat vanwege die stad allen hebbende schepen in de zee, vanwege haar kostelijkheid rijk zijn geworden.

790. Springt op over haar, gij hemel en gij heilige apostelen en profeten, omdat God gericht heeft uw gericht aangaande haar, betekent dat zich nu de engelen van de hemel en de mensen van de Kerk die in de goede en de ware dingen vanuit het Woord zijn, van harte daarover mogen verheugen, dat degenen verwijderd en verworpen zijn die in de boze en de valse dingen van dat godsdienstige zijn.

Springt op over haar, gij hemel, betekent dat de hemelse engelen zich nu van harte mogen verheugen; het opspringen is immers de vreugde van het hart; en gij heilige apostelen en profeten, betekent, en tezamen met hen de mensen van de Kerk die in de goede en de ware dingen vanuit het Woord zijn; met de apostelen worden degenen aangeduid die in de goede en daaruit in de ware dingen van de Kerk zijn vanuit het Woord en abstract genomen de goede dingen en daaruit de ware dingen van de Kerk vanuit het Woord, nr. 79; en met de profeten worden de ware dingen vanuit het goede vanuit het Woord aangeduid, nrs. 8, 133, en deze worden heilig genoemd, omdat de apostelen en de profeten, zoals gezegd, abstract genomen de goede en de ware dingen van het Woord betekenen, die in zich heilig zijn, omdat zij van de Heer zijn, nrs. 586, 666; omdat God heeft gericht uw gericht aangaande haar, betekent omdat degenen verwijderd en verworpen zijn, die in de boze en de valse dingen van dat godsdienstige zijn; dat het geen anderen zijn, zie nr. 786.

Ten aanzien van de vreugde van de hemelse engelen over de verwijdering en verwerping van hen die in de boze en de valse dingen van dat godsdienstige zijn, wordt in het volgende hoofdstuk van vers 1 tot 9 gehandeld; hier wordt alleen gezegd, dat zij zich zouden verheugen; maar de vreugde van de engelen is niet vanwege de verdoemenis van hen, maar vanwege de Nieuwe Hemel en de Nieuwe Kerk en de zaliging van de gelovigen, welke niet gegeven kunnen worden voordat degenen van dat godsdienstige verwijderd zijn, wat plaatsvindt en plaats heeft gevonden door het Laatste Gericht, over welke zaak men zal zien in de ontvouwing van de verzen 7 tot 9 van het volgende hoofdstuk.

Hieruit kan vaststaan dat met springt op over haar, gij hemel en gij heilige apostelen en profeten, omdat God heeft gericht uw gericht aangaande haar, wordt aangeduid dat de hemelse engelen en de mensen van de Kerk die in de goede en de ware dingen vanuit het Woord zijn, zich van harte daarover mogen verheugen dat diegenen verwijderd en verworpen zijn, die in de boze en de valse dingen van dat godsdienstige zijn.

Wie kan niet zien, dat niet de apostelen en de profeten van wie in het Woord sprake is, hier worden verstaan; dezen waren er weinigen en niet voortreffelijker dan de anderen; maar onder hen worden verstaan allen die in de Kerk van de Heer in de goede en ware dingen vanuit het Woord zijn, zoals ook onder de twaalf stammen van Israël, waarover eerder in nr. 349; onder de apostel Petrus wordt de Waarheid of het geloof van de Kerk verstaan, onder de apostel Jakobus de naastenliefde van de Kerk en onder de apostel Johannes de werken van de naastenliefde van de mensen van de Kerk.

791. En een sterke engel hief een steen op, als het ware een grote molensteen en wierp die in de zee, zeggende: Aldus zal met geweld worden neergeworpen Babylon, die grote stad en zal niet meer gevonden worden, betekent dat door een sterke invloeiing van de Heer vanuit de hemel dat godsdienstige met alle door haar geschonden ware dingen van het Woord voorover in de hel zal worden geworpen en dat het nooit meer voor de engelen zal verschijnen.

Met een sterke engel hief op, wordt een sterke invloeiing van de Heer vanuit de hemel aangeduid; met een engel immers wordt aangeduid de Heer en de werking van Hem, die door de hemel plaatsvindt, nrs. 258, 415, 465, 649; omdat hier de engel sterk wordt genoemd en gezegd wordt dat hij een grote molensteen ophief, wordt een krachtige werking aangeduid, dus een sterke invloeiing; met een steen als het ware een grote molensteen, worden de geschonden en ontwijde ware dingen van het Woord aangeduid; met de steen immers wordt het ware aangeduid en met de molen de opsporing, de navorsing en de bevestiging van het Ware vanuit het Woord, nr. 794; hier echter de echtbreuk en de ontwijding van het ware van het Woord, omdat over Babylon wordt gehandeld; met in de zee werpen, wordt aangeduid in de hel werpen; met ‘aldus zal met geweld worden neergeworpen Babylon, die grote stad’, wordt aangeduid dat zo dat godsdienstige voorover in de hel zal worden geworpen; met zij zal niet meer gevonden worden, wordt aangeduid dat het nooit meer voor de engelen zal verschijnen; dat dit wordt aangeduid, is omdat allen vanuit dat godsdienstige die in de boze en valse dingen ervan zijn, weliswaar na de dood in de wereld der geesten komen; die wereld immers is zoals een marktplein, waarin eerst allen worden verzameld en zij is zoals de maag waarin eerst alle spijzen worden verzameld; de maag stemt ook overeen met die wereld; maar het wordt hun heden, omdat het na het Laatste Gericht is, dat in het jaar n1757 is voltrokken, niet zoals vroeger toegestaan om in die wereld te vertoeven en voor zich als het ware hemelen te vormen; maar zij worden, zodra zij daar aanspoelen, tot de gezelschappen daar verwezen die in verbinding staan met de hellen, waarin zij ook van tijd tot tijd worden geworpen; en zo is door de Heer de voorzorg genomen, dat zij nooit meer voor de engelen zullen verschijnen; dit is het dus, wat daarmee wordt aangeduid, dat die stad, dat wil zeggen, dat godsdienstige, niet meer gevonden zal worden.

Aangezien met de molensteen het geschonden Ware van het Woord wordt aangeduid en met de zee de hel, zegt de Heer daarom: *‘Zo wie een van de kleinen die in Mij geloven, zal geërgerd hebben, het ware hem nutter dat een ‘ezelsmolen’ aan zijn hals gehangen en hij verzonken ware in de diepte der zee’*, (Mattheüs 18:6); en wordt gezegd ‘molensteen’ in (Markus 9:42; Lukas 17:2).

Van Babel wordt bijna iets eenders gezegd bij Jeremia: *‘Wanneer gij geëindigd zult hebben dit boek te lezen, zult gij daarop een steen binden en werpen in het midden van de Eufraat en zult zeggen: Zo zal Babel ondergedompeld worden en ook niet opnieuw verrijzen’*, (Jeremia 51:63,64); onder het midden van de Eufraat wordt iets eenders verstaan als onder de zee, omdat de rivier de Eufraat Assyrië, waar Babel lag, begrensd en van het land Kanaän scheidde.

792. En de stem van de citerspelers en van de muzikanten en van de fluitspelers en van de bazuinblazers, zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat er bij hen niet enige aandoening van het geestelijk ware en goede zal zijn, noch enige aandoening van het hemels ware en goede.

Onder de stem wordt de klank verstaan en elke klank stemt overeen met een aandoening, die van de liefde is, aangezien de klank daaruit opkomt; vandaar is het, dat de klanken van de citer, van de muzikanten, van de fluit, vanwege de overeenstemming aandoeningen betekenen; maar de aandoeningen zijn tweevoudig van geslacht: geestelijk en hemels; de geestelijke aandoeningen zijn de aandoeningen van de wijsheid en de hemelse aandoeningen zijn de aandoeningen van de liefde; zij verschillen onderling zoals de hemelen en dat deze in twee rijken zijn onderscheiden: een hemels en een geestelijk rijk, is eerder enige malen gezegd; er zijn dus muziekinstrumenten, waarvan de klanken betrekking hebben op geestelijke aandoeningen en er zijn er waarvan de klanken betrekking hebben op hemelse aandoeningen; de stem of de klank van citerspelers en van muzikanten heeft betrekking op geestelijke aandoeningen en de stem of de klank van fluitspelers en van bazuinblazers op hemelse aandoeningen; de instrumenten immers waarvan de klanken onderling gescheiden

zijn, zoals van snaarinstrumenten, behoren tot de klasse van geestelijke aandoeningen en de instrumenten waarvan de klanken doorlopend zijn, zoals blaasinstrumenten, behoren tot de klasse van hemelse aandoeningen; vandaar is het, dat de stem of de klank van de citerspelers en van de muzikanten de aandoening van het geestelijk ware en goede betekent en de stem of de klank van de fluitspelers en van de bazuinblazers de aandoening van het hemels ware en goede betekent; dat de klank van de citer vanwege de overeenstemming de belijdenis vanuit de aandoening van het geestelijk ware betekent, zie de nrs. 276, 661.

Dat degenen die in de boze en de valse dingen van het rooms-katholieke godsdienstige zijn, geen aandoeningen van het geestelijk ware en goede, noch aandoeningen van het hemels ware en goede hebben, wordt hier verstaan, omdat er wordt gezegd dat de stem van de citerspelers en van de muzikanten en van de fluitspelers en van de bazuinblazers, in u niet meer gehoord zal worden; dat zij ze niet hebben, is omdat zij bij hen niet kunnen bestaan; zij hebben immers niet enig ware vanuit het Woord en omdat zij het ware niet hebben, hebben zij ook niet enig goede; dit is er alleen bij hen die de ware dingen verlangen; maar geen anderen verlangen de ware dingen vanuit geestelijke aandoening dan zij die tot de Heer gaan; dezen worden volgens hun verlangen ernaar, na de dood door de engelen onderricht en nemen dan die ware dingen op.

De uiterlijke aandoeningen, waarin de degenen zijn, wanneer zij de missen horen en wanneer zij in andere godsdienstoefeningen zijn, die zonder de ware dingen uit de Heer door het Woord zijn, zijn niets anders dan louter natuurlijke, zinlijke en lichamelijke aandoeningen; en omdat zij zodanig zijn en zonder innerlijke dingen vanuit de Heer, is het niet te verwonderen, dat zij in die donkerheid en blindheid gevoerd worden tot een eredienst van levende en dode mensen en tot offers aan demonen, die pluto's worden genoemd, ter verzoening voor hun zielen.

793. En alle werkmeester van alle kunst zal in u niet meer gevonden worden, betekent dat degenen die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven volgens die leer, niet enig verstand van het geestelijk ware en vandaar ook niet enig denken van het geestelijk ware hebben, voor zoveel als het uit henzelf is.

Met de werkmeester wordt in de geestelijke zin van het Woord aangeduid, de inzichtsvolle en hij die vanuit het verstand denkt: in de goede zin hij die vanuit het verstand de ware dingen denkt, die hemels zijn en in de slechte zin hij die vanuit het verstand de valse dingen denkt, die hels zijn; en omdat deze beide zaken van verscheidene geslachten zijn en elk geslacht van verscheidene soorten en elke soort opnieuw van verscheidene geslachten en soorten, maar die de bijzondere en de afzonderlijke dingen worden genoemd, wordt er daarom gezegd: werkmeester van alle kunst; ook worden met de werkmeesters naar hun handwerken en kunsten vanwege de overeenstemmingen zulke dingen aangeduid als van de wijsheid, van het inzicht en van de wetenschap zijn; gezegd wordt vanwege de overeenstemming, omdat elk werk van de mens en ook elke werking, als die slechts van enig nut is, overeenstemt met zulke dingen als van het inzicht van de engelen zijn, maar met andere zaken of onderwerpen van het inzicht van de engelen de dingen die van de werkmeesters in goud, zilver en kostbare stenen zijn; met andere die welke van de werkmeesters in brons, ijzer, hout en stenen zijn; en met andere die welke van de werkmeesters in andere nuttige en verlangenswaardige voorwerpen zijn, zoals: stoffen, weefsels van linnen, klederen en gewaden van allerlei soort; al deze dingen stemmen overeen, zoals gezegd, omdat het werken zijn; hieruit kan vaststaan dat onder de werkmeester van alle kunst, die niet zal gevonden worden in Babylon, niet wordt verstaan dat niet enig werkmeester daar zal zijn, maar dat daar niet enig verstand van het geestelijk ware daar zal zijn en vandaar ook niet enig denken van het geestelijk ware; maar dus alleen voor hen die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer ervan en vanuit het leven daarnaar en eveneens voor zoveel als het vanuit henzelf is.

Dat de werkmeester degenen betekent die in het verstand van het ware zijn en vandaar in het denken van het ware, kan vaststaan uit het volgende: *‘Bezaleël en Aholiab, de werkmeesters, zullen de tabernakel maken, omdat zij vervuld zijn met wijsheid, inzicht en wetenschap’*, (Exodus 31:3; 36:1,2).

‘Zij maakten, alle wijze van harte onder degenen die het werk maakten, het habitakel, van het werk eens werkmeesters’, (Exodus 36:8).

‘Gij zult het habitakel maken van getweerde boomwol en hemelsblauw en purper en dubbelgedoopt scharlaken en cherubim, van het werk eens werkmeesters zult gij ze maken’, (Exodus 26:1).

‘Gij zult een voorhang maken, evenzo van het werk eens werkmeesters’, (Exodus 26:31; 35:35).

Evenzo *‘de efod, van het werk eens werkmeesters, alsmede de borstlap’*, (Exodus 28:6; 39:8). Werkmeester wordt daar genoemd met een woord dat ook ‘uitdenker’ betekent.

‘Gij zult twee stenen graveren, die gij zult zetten op de schouders van de efod, van het werk eens werkmeesters in edelstenen’, (Exodus 28:11,12).

In de tegengestelde zin wordt met het werk van de werkmeester dat werk aangeduid dat vanuit het eigen inzicht is, waar vanuit niet iets anders kan worden voortgebracht dan het valse; dit wordt onder het werk van de werkmeester verstaan in deze plaatsen: *‘Zij zullen een gegoten beeld maken van hun zilver in hun eigen inzicht, een werk der werkmeesters gans en al’*, (Hosea 13:2).

‘De werkmeester giet een beeld en de goudsmid overdekt het met goud en smeedt er ketenen van zilver aan; hij zoekt een wijze werkmeester’, (Jesaja 40:19,20).

‘Men heeft hout gehouwen van het woud, een werk van des ambachtsmans handen; zilver uit Tarsis wordt gebracht en goud uit Ufaz, een werk des werkmeesters; hemelsblauw en purper is hun kled, een werk der wijzen gans en al’, (Jeremia 10:3,9; Deuteronomium 27:15).

Dat de afgoden de valse dingen van de eredienst betekenen en de godsdienst vanuit het eigen inzicht, zie de nrs. 459, 460.

794. En de stem des molens zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat er voor hen die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer ervan en vanuit het leven daarnaar, niet enige opsporing, navorsing en bevestiging van het geestelijk ware is, omdat het opgenomen en bevestigde en zo ingeplante valse in de weg staat.

Met de stem des molens wordt niet iets anders aangeduid dan de opsporing, de navorsing en de bevestiging van het geestelijk ware, vooral vanuit het Woord; dat deze dingen met de stem des molens of met malen worden aangeduid, is omdat met de tarwe en de gerst die gemalen worden, het hemels en geestelijk goede wordt aangeduid en vandaar met de bloem en het meel het ware vanuit dat goede wordt aangeduid; al het ware immers is vanuit het goede en elk ware dat niet vanuit het geestelijk goede is, is niet geestelijk.

Er wordt gezegd de stem des molens, omdat hier en daar in het Woord de geestelijke dingen worden aangeduid met instrumentale dingen, die de laatsten van de natuur zijn, zoals de geestelijke ware en goede dingen met: bekers, fiolen, zakken, schotels en tal van andere vaten, zie nr. 672.

Dat met tarwe het goede van de Kerk vanuit het Woord wordt aangeduid, nr. 315; en dat met bloem vanuit de tarwe het ware vanuit dat goede wordt aangeduid, nr. 778.

Dat de molen de opsporing, de navorsing en de bevestiging van het geestelijk ware betekent, kan men zien op deze plaatsen: *‘Jezus zei: In de voleinding der eeuw zullen er twee op de akker zijn, de een zal aangenomen en de ander zal verlaten worden; er zullen twee malen, de ene zal aangenomen en de andere zal verlaten worden’*, (Mattheüs 24:40,41); onder de voleinding der eeuw wordt het einde van de Kerk verstaan, wanneer het Laatste Gericht wordt gehouden; met de akker wordt de Kerk aangeduid, omdat daar de oogst is; met zij die malen worden degenen aangeduid die in de Kerk de ware dingen opsporen; met de aangenomen

worden degenen aangeduid die ze vinden en opnemen en met de verlatenen degenen die ze niet opsporen, noch opnemen, omdat zij in valse dingen zijn.

‘Ik zal aan hen onttrekken de stem der vreugde en de stem der blijdschap, de stem des bruidegoms en de stem der bruid, de stem der molens en het licht der lamp’, (Jeremia 25:10); met de stem der molens wordt daar iets eenders aangeduid als hier in de Openbaring.

‘Gij zult niet te pand nemen de molen of de molensteen, omdat hij de ziel te pand neemt’, (Deuteronomium 24:6); de molen wordt hier de ziel genoemd, omdat met de ziel het ware van de wijsheid en van het geloof wordt aangeduid, nr. 681.

In de tegengestelde zin wordt met de molen de opsporing en de bevestiging van het valse aangeduid, zoals blijkt uit deze plaatsen: *‘Zij hebben de jongelingen weggevoerd om te malen en de knapen struikelen in het hout’*, (Klaagliederen 5:13).

‘Zit op het stof, gij dochter van Babel, neem de molen en maal meel, onthul uw lokken, onthul de dij, ga door de stromen; laat uw naaktheid onthuld worden en uw schande gezien worden’, (Jesaja 47:1-3).

795. Maar laat dit met een voorbeeld worden toegelicht: wie kan niet zien, dat zij die in Babylon zijn, hebben gezocht en nagevorst, hoe zij dit buitensporige valse konden bevestigen, dat het Brood en de Wijn in de eucharistie verdeeld zou worden, opdat aan de leken het Brood en aan de geestelijken de Wijn gegeven zou worden; dit kan men zien uit de lezing alleen al van de bevestiging die tijdens het Concilie van Trente is gemaakt en door de Bul vastgesteld en die als volgt luidt: *‘Dat terstond na de wijding het ware Lichaam van Jezus Christus en het ware Bloed onder de gedaante van het Brood en de Wijn, tezamen met Zijn Ziel en Goddelijkheid, waarlijk, werkelijk en substantieel zijn vervat, het Lichaam onder de gedaante van het Brood en het Bloed onder de gedaante van de Wijn, vanuit de kracht der woorden; doch het Lichaam zelf onder de gedaante van de Wijn en het Bloed onder de gedaante van het Brood, en de Ziel onder het ene en het andere door de kracht van de natuurlijke samenschakeling en het natuurlijke samengaan, waardoor de delen van de Heer Christus onderling worden verkoppeld en de Goddelijkheid vanwege dit wonderbaarlijk hypostatische één-zijn met het lichaam en de ziel; en dat evenveel onder een van beide gedaanten en onder elk van beide is vervat; en dat de ganse en de volledige Christus bestaat onder de gedaante van het Brood en onder elk deel van die gedaante en gans ook onder de gedaante van de Wijn en onder de delen ervan.*

Voorts dat water met de Wijn vermengd moet worden.’

Dit zijn hun woorden zelf en dat deze tegen de kracht van de Heer indruisen, bekennen zij zelf.

Wie, die in een gezond oordeel is, ziet daar niet de waarheden zelf omgedraaid en door redeneringen in valsheden verkeerd, welke zij die recht van hart zijn, wel niet anders kunnen dan verafschuwen?

Maar waarom dit?

Is het niet alleen ter wille van de missen, die zij noemen zoenoffers, allerheiligst, zuiver, waarin niets dan het heilige is, waardoor zij in de lichamelijke zinnen van de mensen een heiligheid zouden kunnen ingieten en tegelijk een nacht in alle dingen van het geloof en van het geestelijk leven en wel met als oorzaak dat zij in de donkerheid zouden kunnen heersen en winst behalen; en verder opdat er ten aanzien van de bedienaren de voorstelling zal zijn, dat zij vol zijn van de Heer en de Heer in hen is; en ook dat er, opdat zij niet vermoeid worden, de wijn voor hen zal zijn en dat er opdat zij niet dronken worden, water in de wijn zal zijn.

796. En het licht van de lamp zal in u niet meer lichten, betekent dat zij die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit leven daarnaar, niet enige verlichting uit de Heer hebben en vandaar niet enige doorvatting van het geestelijk ware.

Met het licht van de lamp wordt aangeduid de verlichting uit de Heer en vandaar de doorvatting van het geestelijk ware; onder het licht immers wordt het licht van de hemel verstaan, waarin de engelen zijn en eveneens de mensen ten aanzien van het verstand; dit Licht is in zijn wezen de Goddelijke Wijsheid, want het gaat voort uit de Heer als de Zon van de geestelijke wereld, die in haar substantie de Goddelijke Liefde van de Goddelijke Wijsheid is en daar kan geen ander licht uit voortgaan dan dat wat van de Goddelijke Wijsheid is, noch een andere warmte dan die van de Goddelijke Liefde is; dat dit zo is, werd in ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’, nrs. 83 tot 172, aangetoond.

Aangezien dat licht is uit de Heer en de Heer daardoor en daarin alomtegenwoordig is, vindt daardoor dus alle verlichting plaats en vandaar alle doorvatting van het geestelijk ware, die degenen hebben die de Goddelijke Ware dingen geestelijk liefhebben, dat wil zeggen, die de ware dingen liefhebben omdat zij waar zijn, dus omdat zij Goddelijk zijn; dat dit is de Heer liefhebben is duidelijk; de Heer immers is in dat licht alomtegenwoordig, omdat de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid niet zijn in een plaats, maar daar zijn, waar zij worden opgenomen en volgens die opneming.

Dat zij die in dat rooms-katholieke godsdienstige zijn, niet enige verlichting en vandaar niet enige doorvatting van het geestelijk ware hebben, kan hieruit vaststaan, dat zij niet enig geestelijk licht liefhebben; de oorsprong immers van het geestelijk licht is uit de Heer, zoals gezegd en geen anderen kunnen dat licht ontvangen, noch opnemen, dan zij die met de Heer verbonden zijn en de verbinding met de Heer vindt enig en alleen plaats door de erkenning en de eredienst van Hem en tegelijk door het leven volgens zijn geboden vanuit het Woord; de erkenning en de eredienst van de Heer en het lezen van het Woord maken de tegenwoordigheid van de Heer, maar die twee tegelijk met het leven volgens Zijn geboden, maken de verbinding met Hem.

In Babylon is het tegendeel het geval; daar wordt de Heer erkend, maar zonder de heerschappij en wordt het Woord erkend, maar zonder het lezen ervan; in plaats van de Heer wordt de paus vereerd en in plaats van het Woord erkennen zij de pauselijke bullen, waarnaar men leeft en niet volgens de geboden van het Woord; die bullen hebben ten doel de heerschappij van de paus en zijn dienaren over de hemel en de wereld en de geboden van het Woord hebben ten doel de heerschappij van de Heer over de hemel en de wereld; zo staan deze doelen lijnrecht tegenover elkaar, zoals de hemel en de hel,

Deze dingen zijn gezegd, opdat men zal weten dat zij die in het Babylonische godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven daarnaar, in het geheel geen licht van de lamp, dat wil zeggen, geen verlichting en vandaar geen doorvatting van het geestelijk ware hebben.

Dat de Heer het Licht is, van Wie alle verlichting en doorvatting van het geestelijk ware is, blijkt uit het volgende: *‘Het was het Ware Licht, dat verlicht elk mens komend in de wereld’*, (Johannes (1:4-12); dit ten aanzien van de Heer.

‘Dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is; wie de waarheid doet, komt tot het Licht’, (Johannes 3:19,21).

‘Jezus zei: Nog een korte tijd is het Licht met ulieden; wandelt zolang gij het Licht hebt, opdat de duisternis u niet grijpe; zolang gij het Licht hebt, geloof in het Licht, opdat gij zonen des Lichts moogt zijn’, (Johannes 12:35,36).

‘Jezus zei: Ik het Licht ben in de wereld gekomen, opdat een elk die in Mij geloof, in de duisternis niet blijve’, (Johannes 12:46).

‘Jezus zei: Ik ben het Licht der wereld’, (Johannes 9:5).

‘Simeon zei: Mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, het Licht tot onthulling der natiën’, (Lukas 2:3-32).

‘Het volk dat in duisternis zat, heeft een groot schijnsel gezien; degenen die zaten in de streek en de schaduw des doods, hun is een Licht opgegaan’, (Mattheüs 4:16; Jesaja 9:1).

'Ik heb U gegeven tot een Licht der natiën, opdat Gij Mijn heil zijt tot aan het uiteinde der aarde', (Jesaja 49:6).

'De stad het Nieuwe Jeruzalem behoeft de zon en de maan niet, dat zij daar zouden schijnen; de heerlijkheid Gods immers verlicht haar en haar Lamp is het Lam', (Openbaring 21:23; 22:5).

Hieruit blijkt dat de Heer het Licht is van waaruit alle verlichting en vandaar alle doorvatting van het ware is; en omdat de Heer het Licht is, is de duivel de donkerheid en de duivel is de liefde van heersen over alle Heilige Goddelijke dingen van de Heer en dus zo over Hemzelf en voor zoveel als hem de heerschappij wordt gegeven, voor zoveel verdonkert hij de Heilige Goddelijke dingen van de Heer, blust ze uit, steekt ze in brand en verzenegt ze.

797. En de stem van de bruidegom en van de bruid zal in u niet meer gehoord worden, betekent dat zij die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en vanuit het leven daarnaar, geen verbinding van het goede en het ware hebben, hetgeen de Kerk maakt.

Met de stem wordt hier de vreugde aangeduid, omdat het de stem van de bruidegom is en van de bruid; onder de bruidegom wordt in de hoogste zin de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede en onder de Bruid wordt de Kerk verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware uit de Heer; de Kerk immers is Kerk krachtens de opneming van het Goddelijk Goede van de Heer in de Goddelijke Ware dingen die uit Hem zijn.

Dat de Heer de Bruidegom en eveneens de Echtgenoot wordt genoemd en dat de Kerk de Bruid en eveneens de Echtgenote wordt genoemd, blijkt uit het Woord; dat daaruit het hemels huwelijk is, namelijk de verbinding van het ware met het goede, zal men in het werkje over 'het Huwelijk' zien.

Omdat nu dit hemels huwelijk plaatsvindt door de opneming van het Goddelijk Goede uit de Heer in de Goddelijke Ware dingen vanuit het Woord door de mensen van de Kerk, is het duidelijk, dat er niet enige verbinding van het goede en het ware is bij hen die in dat godsdienstige zijn vanuit de leer en het leven daaruit, omdat zij geen verbinding met de Heer hebben, maar een verbinding met levende en dode mensen; en deze verbinding bij hen die zijn in de liefde van heersen vanuit de liefde van zich over de Heilige Goddelijke dingen van de Heer en over de Heer, is een verbinding zoals met de duivel, die, zoals in het voorgaande artikel is gezegd, die liefde is, en tot de duivel gaan om door hem tot God te komen, is afschuwelijk.

Dat de Heer de Bruidegom en de Kerk de Bruid wordt genoemd, blijkt uit deze plaatsen: *'Die de Bruid heeft, is de Bruidegom; maar de vriend van de Bruidegom, die staat en Hem hoort, verheugt zich met vreugde om de stem van de Bruidegom', (Johannes 3:29);* deze dingen zegt Johannes de Doper ten aanzien van de Heer.

'Jezus zei: Zolang met hen de Bruidegom is, kunnen de zonen der bruiloft niet vasten; de dag zal komen wanneer de Bruidegom van hen zal weggenomen worden; dan zullen zij vasten', (Mattheüs 9:15; Markus 2:19,20; Lukas 5:34,35).

'Ik zag de heilige stad het Nieuwe Jeruzalem bereid zoals een bruid versierd voor de echtgenoot', (Openbaring 21:2).

'De engel zei: Kom en ik zal u tonen de bruid, de echtgenote van het Lam', (Openbaring 21:9,10).

'De tijd der bruiloft van het Lam is gekomen en de echtgenote van Hem heeft zich bereid. Gezegend zij die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft van het Lam', (Openbaring 19:7,9).

Onder *'de de tien maagden die de Bruidegom tegemoet gingen',* wordt ook de Heer verstaan, (Mattheüs 25:1,2) e.v.; hieruit blijkt wat wordt aangeduid met de stem en de vreugde van de Bruidegom en van de Bruid in deze plaatsen: *'Zoals de vreugde is van de Bruidegom over de Bruid, zal uw God Zich over u verheugen', (Jesaja 62:5).*

‘Mijn ziel zal opspringen over mijn God, zoals de Bruidegom de tulband opzet en zoals de Bruid zich versiert met haar sieraden’, ((Jesaja 61:10).

‘Nog zal in deze plaats gehoord worden de stem der vreugde en de stem der blijdschap en de stem des Bruidegoms en de stem der Bruid, van degenen die zeggen: Belijdt Jehovah Zebaoth’, (Jeremia 33:10,11).

‘De Bruidegom ga uit vanuit zijn slaapvertrek en de Bruid vanuit haar kamer’, (Joël 2:16).

‘Ik zal uit de straten van Jeruzalem doen ophouden de stem der vreugde en de stem der blijdschap, de stem des Bruidegoms en de stem der Bruid’, (Jeremia 7:34; 16:9).

‘Ik zal aan hen onttrekken de stem der vreugde en de stem der blijdschap en de stem des Bruidegoms en de stem der Bruid, de stem der molens en het licht der lamp en het ganse land zal tot verlaten zijn door de koning van Babel’, (Jeremia 25:10,11).

Hieruit nu kan men de reeks van de dingen in deze beide verzen zien, namelijk deze, dat zij die in dat godsdienstige zijn, niet enige aandoening van het geestelijk ware en goede hebben, nr. 792; dat zij niet enig verstand van het geestelijk ware en vandaar ook niet enig denken ervan hebben, nr. 793; het denken immers is vanuit de aandoening en volgens die.

Dat zij ook niet enige opsporing, navorsing en bevestiging van het geestelijk ware hebben, nr. 794.

Dat zij ook niet enige verlichting uit de Heer en vandaar geen doorvatting van het geestelijk ware hebben, nr. 796.

Tenslotte, dat zij niet enige verbinding van het goede en ware hebben, die de Kerk maakt, nr. 797; deze dingen volgen dus eveneens in orde op elkaar.

798. Aangezien gezegd wordt, dat zij niet enige verbinding van het goede en het ware hebben, omdat bij hen niet het huwelijk van de Heer en de Kerk is, zo zal hier iets worden gezegd over de mogendheid om de hemel te openen en te sluiten, die één maakt met de mogendheid om de zonden te vergeven en te behouden; deze mogendheid eisen zij voor zichzelf op als opvolgers van Petrus en de apostelen.

De Heer heeft tot Petrus gezegd: *‘Op deze zelfde rots zal Ik Mijn Kerk bouwen en de poorten van de hel zullen haar niet overmogen; Ik zal u geven de sleutels van het Koninkrijk der hemelen en al wat gij gebonden zult hebben op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn en al wat gij ontbonden zult hebben op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn’, (Mattheüs 16:18,19).*

Het Goddelijk Ware, dat onder de rots wordt verstaan waarop de Heer Zijn Kerk zou bouwen, is dat wat Petrus toen beleed, dat was *‘Gij zijt Christus, de Zoon van de levende God’,* vers 16; onder de sleutels van het Koninkrijk der hemelen, namelijk dat al wat die Rots, die de Heer is, gebonden zal hebben op aarde, gebonden zal zijn in de hemelen en al wat zij ontbonden zal hebben op de aarde, ontbonden zal zijn in de hemelen, wordt verstaan dat de Heer de mogendheid heeft over de hemel en de aarde, zoals Hij ook zegt in, (Mattheüs 28:18); dus de mogendheid om de mensen te zaligen, die in die belijdenis van Petrus zijn vanuit het geloof van het hart; de Goddelijke werking van de Heer om de mensen te zaligen is uit eersten door laatsten, en dit is het wat wordt verstaan, onder al wat hij gebonden of ontbonden zal hebben op de aarde, zal gebonden of ontbonden zijn in de hemel; de laatsten waardoor de Heer werkt, zijn op aarde en wel bij de mensen; ter wille hiervan dat de Heer Zelf in de laatsten zou zijn zoals Hij in de eersten is, kwam Hij in de wereld en trok Hij het Menselijke aan.

Dat alle Goddelijke werking van de Heer is uit eersten door laatsten, dus uit Zich in eersten en uit Zich in laatsten, zie het werk *‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Liefde en de Goddelijke Wijsheid’,* nrs. 217-219, 221; en dat het daarvandaan is, dat de Heer wordt genoemd de Eerste en de Laatste, de Alfa en de Omega, de Aanvang en het Einde, de Almachtige, zie de nrs. 29-31,38,57.

Wie kan niet zien, indien hij wil, dat de zaliging van de mens de aanhoudende werking van de Heer is bij de mens vanaf het eerste van zijn kindertijd tot aan het laatste van zijn leven; en dat dit zuiver Goddelijk is en kan nooit bestaan voor enig mens; dit is zodanig Goddelijk, dat het tegelijk van de alomtegenwoordigheid, alwetendheid en van de almacht is; en dat de hervorming en de wederverwekking van de mens, dus de zaliging van hem, het al is van de Goddelijke Voorzienigheid van de Heer, kan men zien in het werk ‘de Wijsheid van de Engelen aangaande de Goddelijke Voorzienigheid’ van de aanvang tot het einde.

De komst zelf van de Heer in de wereld was enig en alleen ter wille van de zaliging van de mens; ter wille daarvan heeft Hij het Menselijke aangenomen, de hellen verwijderd en Zich verheerlijkt en de almacht aangetrokken, ook in laatsten en dit wordt verstaan onder ‘*zitten aan de rechterzijden Gods*’.

Wat is dus afschuwelijker, dan een godsdienstige te grondvesten waarmee wordt bekrachtigd dat een mens die Goddelijke mogendheid en macht heeft en niet langer de Heer; en dat de hemel wordt geopend en gesloten al naar een kanunnik zegt: Ik absolveer of ik excommuniceer; en dat een zonde, zelfs een buitensporige, wordt vergeven, als hij slechts zegt: Ik vergeef; er zijn vele duivels in de wereld, die om de tijdelijke straffen te ontgaan, absolutie van een duivelse misdaad vragen en verkrijgen door kunstgrepen en giften; wie kan zo waanzinnig zijn te geloven dat er macht is gegeven om duivels in de hemel binnen te laten? Eerder, aan het einde van nr. 790, is gezegd, dat Petrus het ware van het geloof van de Kerk heeft uitgebeeld, Jakobus het goede van de naastenliefde van de Kerk en Johannes de goede werken van de mensen van de Kerk en dat de twaalf apostelen tezamen de Kerk hebben uitgebeeld, blijkt helder uit de woorden van de Heer tot hen bij Mattheüs: ‘*Wanneer de Zoon des Mensen zal gezeten zijn op de troon van Zijn heerlijkheid, zult ook gij zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf stammen Israëls*’, (Mattheüs 19:28; Lukas 22:30); met welke worden niet iets anders kan worden aangeduid, dan dat de Heer alleen zal richten volgens de goede en de ware dingen van de Kerk; indien deze dingen niet werden verstaan onder die woorden, maar de apostelen zelf, zo hadden allen in de grote stad Babylon, die zich de opvolgers van de apostelen noemen, het ook voor zich kunnen opeisen op evenzovele tronen te zullen zitten als hun aantal is, van de paus af tot de monnik toe en allen in het gehele aardrijk te zullen richten.

799. Omdat uw groten de kooplieden der aarde waren, betekent dat de hogeren in hun kerkelijke hiërarchie zodanig zijn, omdat zij door verschillende rechten, zelfs willekeurige, aan hen in de statuten van de orde overgelaten, handeldrijven en voordeel trekken. Onder de groten worden de hogeren in hun kerkelijke hiërarchie verstaan, die: kardinalen, bisschoppen en primaten worden genoemd en dezen worden kooplieden genoemd, omdat zij met de heilige dingen van de Kerk, als met koopwaren, winst behalen, nrs. 771, 783, hier die door verschillende rechten, zelfs willekeurige, aan hen in de statuten van de orde overgelaten, handel drijven en voordeel trekken; waarom dit wordt gezegd blijkt uit het voorafgaande; dit immers is het gevolg ervan; in het voorafgaande is gezegd, dat in Babylon niet meer zal gehoord worden de stem van de citerspelers, van de muzikanten, van de fluitspelers en van de bazuinblazers; daar zal niet zijn een werkmeester van enige kunst, noch zal daar worden gehoord de stem van de molen, niet zal daar zijn het licht van de lamp en niet de stem van de bruidegom en de stem van de bruid; waarmee wordt aangeduid, dat in Babylon niet enige aandoening van het geestelijk ware is, niet het verstand ervan en het denken daaruit, noch de opsporing en de navorsing ervan, noch de verlichting en de doorvatting ervan en vandaar geen verbinding van het goede en het ware, die de Kerk maakt, zie de nrs. 792-794, 796, 797; dat zij die dingen niet hebben, is omdat de hogeren in de orde ook handeldrijven en winst behalen en zo aan de lageren het voorbeeld geven; dit dus is het, waarom er gezegd wordt: omdat uw groten de kooplieden der aarde waren.

Maar misschien zal iemand zeggen: welke zijn die rechten, zelfs de willekeurige rechten, die met de naam van koopwaren bestempeld kunnen worden?

Het zijn niet hun jaarlijkse inkomsten en stipendia, maar het zijn de dispensaties vanwege de mogendheid van de sleutels, namelijk deze, dat zij de zonden vergeven, ook de buitensporige en daardoor aan de tijdelijke straffen onttrekken; dat zij door tussenkomst bij de paus de macht hebben om echtverbintenissen te sluiten tussen verboden graden en om echtverbintenissen tussen niet verboden graden te verbreken en wel eigenmachtig door toleranties zonder tussenkomst; door het verlenen van voorrechten die tot hun rechtsbevoegdheid behoren; door het ordineren van de bedienaren en de bevestigingen; door de algemene en de bijzondere vrijwillige giften uit kloosters; door het zich toekennen van inkomsten ergens anders vandaan, welke rechten een ander toekomen en door tal van andere zaken.

Bovenstaande dingen en niet de jaarlijkse inkomsten, indien zij daarmee tevreden waren, maken dat zij niet enige aandoening, denken, navorsing, doorvatting van het geestelijk ware hebben en geen verbinding van het ware en het goede, omdat het winstdervingen van de onrechtvaardige Mammon zijn en de onrechtvaardige voortdurend naar de natuurlijke schatten begerig is en walgt van de geestelijke schatten, te weten de Goddelijke Waarheden vanuit het Woord.

Hieruit nu kan vaststaan dat met ‘omdat uw groten de kooplieden der aarde waren’, wordt aangeduid dat de hogeren in hun kerkelijke hiërarchie zodanig zijn, omdat zij door verschillende rechten, zelfs willekeurige, aan hen in de statuten van de orde overgelaten, handeldrijven en voordeel trekken.

Hier zal nog iets worden gezegd ten aanzien van de dispensatie, vanwege de mogendheid van de sleutels over misdaden, ook de buitensporige, waardoor zij de schuldigen niet slechts bevrijden van de eeuwige straffen, maar ook van de tijdelijke straffen en indien zij hen niet bevrijden, dan toch door toevluchtsoorden beschermen; wie ziet niet, dat dit niet tot het kerkelijk recht, maar tot het burgerlijk recht behoort; en dat dit is de heerschappij uitstrekken over al het wereldse en dat het is de openbare veiligheid vernietigen; en verder dat zij door deze bevoegdheid die zich nog hebben voorbehouden, in de macht zijn om weer in te voeren de vroegere despotische heerschappij over alle, door de koningen vastgestelde rechtsuitspraken, dus over de rechters, zelfs over de hoogste, wat zij ook zouden doen, indien zij geen teruggang vreesden; dit wordt bij Daniël daaronder verstaan dat *‘het vierde beest, opklimmend vanuit de zee, zal denken de tijden en het recht te veranderen’*, (Daniël 7:25).

800. Omdat door uw toverij alle natiën verleid zijn geweest, betekent hun schandelijke kunstgrepen en geslepenheden, waardoor zij de gemoederen van allen hebben afgeleid van de heilige eredienst van de Heer tot de profane eredienst van levende en dode mensen en van afgoden.

Met de toverij, waarmee alle natiën verleid zijn geweest, worden de schandelijke kunstgrepen en geslepenheden aangeduid, waarmee zij misleid en overreed hebben, om vereerd en aanbeden te worden in plaats van de Heer, dus zoals de Heer; en omdat de Heer is de God van hemel en aarde, zoals Hijzelf leert in, (Mattheüs 28:18) dus zoals goden; dat zij de Goddelijke mogendheid op zich hebben overgedragen, zie nr. 798; en omdat deze dingen door die woorden worden aangeduid, wordt er ook aangeduid, dat zij door schandelijke kunstgrepen en geslepenheden de gemoederen van allen hebben afgeleid van de heilige eredienst van de Heer, tot de profane eredienst van levende en dode mensen en van afgoden.

Dat deze zaken niettemin een einde zullen nemen en een einde in de geestelijke wereld hebben genomen, is eerder gezegd en aangetoond; dit wordt als volgt bij Jesaja beschreven: *‘Volhard in uw bezweringen, Babel en in de veelheid van uw toverkunsten, waarin gij hebt gearbeid van uw jeugd af; misschien zouden zij kunnen bevoordelen, misschien wordt gij verschrikkelijk; vermoeid zijt gij door de veelheid van uw raad; laten zij nu staan en u*

behouden, de waarnemers der hemelen, die de sterren beschouwen, die naar de maanden voorzeggen.

Zie, zij zijn geworden zoals stoppels, het vuur verzengt ze, zij zullen de ziel niet ontrukken aan de hand der vlam; zodanig zijn geworden uw handelaars van de jeugd aan, eenieder dwaalde uit zijn streek af, er is niemand om u te redden', (Jesaja 47:12-15).

801. En in deze stad is gevonden het bloed der profeten en van de heiligen en van al de gedoden op de aarde, betekent dat vanuit het godsdienstige, dat onder de stad Babylon wordt verstaan, is de echtbreking en de ontwijding van al het ware van het Woord en vandaar van de Kerk en dat daaruit het valse over de gehele christelijke wereld is uitgestroomd.

Met het bloed wordt de vervalsing, de echtbreking en de ontwijding van het Woord aangeduid, nrs. 327, 379, 684; met de profeten worden al degenen aangeduid die in de Goddelijke Ware dingen vanuit het Woord zijn en abstract genomen de waarheden van de leer vanuit het Woord, nr. 8,133; dat met de heiligen degenen worden aangeduid die van de Kerk van de Heer zijn en abstract genomen de heilige ware dingen van de Kerk, nrs. 173, 586, 666; dat met de gedoden degenen worden aangeduid die geestelijk gedood zijn en dat diegenen geestelijk gedoden worden genoemd die door de valse dingen vergaan, nr. 325 en meermalen elders; en omdat met de aarde de Kerk wordt aangeduid, worden met alle gedoden van de aarde aangeduid allen in de christelijke Kerk die door de valse dingen zijn vergaan, omdat het valse bij hen vanuit dat godsdienstige is uitgestroomd; van Babel wordt ook bij Jeremia gezegd *'dat daar de doorboorden van de gehele aarde zijn'*, (Jeremia 51:49,52); en bij Jesaja *'dat Lucifer, die daar Babel is, zijn land verdorven en zijn volk gedood heeft'*, (Jesaja 14:20) Dat vanuit het Babylonisch godsdienstige tal van valse dingen in de Kerk van de hervormden zijn uitgestroomd, zie nr. 751, waar is ontvouwd *'dat de vrouw die gij gezien hebt, de grote stad is, hebbende het koninkrijk over de koningen der aarde'*, (Openbaring 17:18).

* * * * *

802. Er wordt gezegd dat vanuit de godsdienstige overtuiging dat onder de stad Babylon wordt verstaan: de echtbreuk en de ontwijding, is van alle waarheid van het Woord en vandaar van al het heilige van de Kerk; en in het voorgaande is meermalen gezegd, dat dit godsdienstige niet slechts de goede en de ware dingen van het Woord heeft geschonden, maar die ook heeft ontwijd, en dat daarom Babel in het Woord betekent, de ontwijding van het heilige.

Nu zal worden gezegd hoe die ontwijding heeft plaatsgevonden en plaatsvindt; eerder is gezegd: de liefde van heersen, vanuit de eigenliefde over de heilige dingen van de Kerk en over de hemel en zo dus over alle Goddelijke dingen van de Heer, is de duivel; omdat nu die heerschappij als einddoel, is gezeteld in de gemoederen van hen die dat godsdienstige hebben gevestigd, zo hebben zij niet anders kunnen doen dan de heilige dingen van het Woord en van de Kerk ontwijden.

Neem aan dat die liefde, de duivel dus, innerlijk in iemands gemoed zetelt, zoals elke regerende liefde doet, en stel een of ander Goddelijk Ware uitwendig voor diens ogen, zal hij dit dan niet verscheuren, ter aarde werpen en het vertrappen, en in de plaats ervan een valsheid erbij halen dat met hem samenstemt?

De liefde van alle dingen van de wereld te bezitten, is de satan, en de duivel en de satan treden als één op, zoals door een verdrag verbonden, bij die personen die door de ene liefde in de andere zijn.

Hieruit kan men opmaken, vanwaar het is, dat met Babylon in het Woord de ontwijding wordt aangeduid; als voorbeeld: men legt aan die liefde, die de duivel is, deze Goddelijke Waarheid voor, dat God alleen vereerd en aanbeden moet worden, en niet enig mens, en dat zo het stedehouderschap een verzinsel en een verdichtsel is dat moet worden verworpen; evenzo

---

deze waarheid: dat dode mensen aanroepen, voor hun beelden neerknielen, deze beelden en hun beenderen kussen, iets louter schandelijk afgodisch is, dat ook moet worden verworpen. Zal die liefde, die de duivel is, deze twee waarheden niet heftig in zijn toorn verwerpen, ertegen tekeergaan en ze uit elkaar scheuren?

Indien echter iemand tot die liefde, die de duivel is, zou zeggen, dat de hemel openen en sluiten of ontbinden en binden en dus zo de zonden vergeven, wat hetzelfde is als hervormen en wederverwekken en zo de mens verlossen en zaligen, zuiver Goddelijk is, en dat de mens zonder ontwijding niet voor zich enig Goddelijke kan opeisen, en dat Petrus het ook niet voor zichzelf heeft opgeëist, en daarom ook niet iets dergelijks heeft uitgeoefend en bovendien, dat die opvolging een verzinsel uit die eigenliefde is; en eveneens de overdracht van de Heilige Geest van de ene mens op de andere; zou dan niet die liefde die de duivel is en deze dingen heeft gehoord, de spreker met banvloeken treffen en in het vuur van zijn woede bevel geven hem aan de inquisiteur over te leveren en hem in de kerker van de verdoemden te werpen?

Indien iemand nog verder zou zeggen: hoe kan het Goddelijk gezag van de Heer op u worden overgedragen en hoe kan de Goddelijkheid van de Heer worden gescheiden van Zijn Ziel en Lichaam?

Is het niet volgens uw geloof dat dit niet kan; hoe kan God de Vader Zijn Goddelijke Mogendheid overdragen op de Zoon, tenzij op de Goddelijkheid van Hem, hetgeen de ontvanger ervan is; hoe kan dit worden overgedragen aan de mens zodat het van hem wordt, behalve eendere dingen meer.

Zou die liefde die de duivel is en deze dingen gehoord heeft, niet zwijgen, innerlijk in woede ontsteken, met de tanden knarsen en uitroepen: ‘Weg met hem, kruisig hem, kruisig hem, gaat heen, gaat heen, u allen om de grote ketter te zien, en om zich aan hem te verlustigen’.

Einde hoofdstuk 18